JOUKKOKIRJE

TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄN LEHTI ● JULKAISIJA TUNTURILATU RY ● N:o 2/1987

4157 /009 0008370000

Puheenjohtajan tähdenvälit

Tervehdys kaikille tunturilatulaisille kautta maan. Ennätyskolea ja -kostea kesä on takanapäin ja me tunturilatulaiset odotamme kunnollista hiihtotalvea. Toki viime kesäkin oli retkeilykesä – välillä piti jopa ihanteellistakin retkisäätä. Ainakin silloin, kun kolusin Kessin aluetta Sarmin puutalkoiden jälkeen. Siellä, mahtavia hongikoita kävellessäni ja kivikoita kierrellessäni tai ihaillessani korkealta harjanteelta syvällä päilyvää metsälampea, tuli väkevästi mieleeni ajatus, että tätä erämaata on suojeltava. Itsekkäästi ajattelin, että tämän autius, salaperäisyys ja luoksepääsemättömyys on säästettävä ja pyhitettävä. Näin ajattelin, kunnes törmäsin raakaan viiltohaavaan – tiehen, jota valtavat puskutraktorein kasatut kivivallit reunustavat. Tieuraa talsiessani vangitsi katseeni sen vierellä kohoava suuri muovinen hökötys – kota, jonka takaa paistoi räikeänä kirkkaista laudoista tiheäksi naulattu aita – kokonainen porokaarre. Jäin miettimään, että onko meidän vuosikymmeniä puolestapuhumamme luontaistalous siirtymässä pois luonnon ehdoilla tapahtuvasta ja siihen kaikin tavoin sopeutuvista muodoistaan. Allapäin totesin erämaan käyvän kuolinkamppailuaan, jossa vastustajina olemme me oman etumme ja hyvinvointimme perässä juoksevat ihmiset.

*

Tunturilatu on ilmaissut kantansa Ounastunturin laskettelurinne- ja hiihtohissihankkeeseen. Ymmärrämme Enontekiön kunnan huolen Hetan matkailuyrittäjien puolesta, mutta emme ymmärrä sitä, että ainoana ratkaisuna nähdään laskettelukeskuksen rakentaminen kansallispuistoon. "Tosiasiatkin" vaihtelevat hankkeen ympärillä käytävässä keskustelussa sen mukaan puhutaanko puolesta vai vastaan. Yllättävää kyllä – maltillisemmin näyttävät esiintyvän luonnonsuojelijat. Suunnitelmat toteutuessaan muuttaisivat 1938 perustetun kansallispuiston pohjoispään luonnon perusteellisesti, todennäköisesti tuhoaisivat Ounasjärvien vesistön elinvoimaisen raakku-populaation, vaikuttaisi silminnähden ympäröivään suoalueeseen (rinteet on turvetettava) jne. Tuohon voisi vielä lisätä, että paineet Taivaskeron/Pyhäkeron, Keimiötunturin ja Saivokeronkin suuntaan varmaankin tulisivat lisääntymään tämän hankkeen myönteisen ratkaisun myötä. Vähintä, mitä voisi silloin ajatella on, että suunniteltu hissialue erotetaan kansallispuistosta ja korvaavat alueet liitetään esim. Ruoto- ja Könkäsentunturin seudulta.

*

Suomen Latu ry täyttää ensi vuonna 50 vuotta. Juhlatapahtumat alkavat jo 2 pnä tammikuuta pääjuhlalla Helsingin Yliopiston juhlasalissa ja jatkuvat latukansan juhlaristeilyllä samana iltana. Meidän kannaltamme tärkein tapahtuma on Suomi hiihtää -viesti ja varsinkin osuutemme siitä Lapissa reitillä Nuorgam – Kiilopää ja Susi-Kiisa – Kiilopää. Me tunturilatulaiset toteutamme osuutemme eräretkenä siten, että olemme kaikki perillä Kiilopään Tunturikeskuksessa (ent. Eräretkeilykeskus) sunnuntaina 13.3.88. Toivottavasti mahdollisimman moni tunturilatulainen on silloin mukana vastaamassa vaativaan eräretkeilyn haasteeseen. Nyt on oivallinen tilaisuus toteuttaa johtajasusivaellus ja saada arvokasta kokemusta kovan keskitalven eräretkeilystä.

*

Pieni haikeus mielessä totean, että Peeran Maja -hanke kariutui syyskokouksessamme. Vaikka paikka on mainio ja sijainti Haltin ja Pältsan eräretkeilyä ajatellen erinomainen, on tehty ratkaisu kuitenkin parempi, kuin esim. pienellä enemmistöllä tehty ostopäätös. On myös totta, että olemassa olevilla tukikohdillamme on vajaakäyttö ja niidenkin ylläpito (lähinnä lämmityskustannukset) tulevat vuosi vuodelta kalliimmiksi. Keskittykäämme nyt tarmokkaasti lapinmajojemme kehittämiseen entistäkin paremmin palvelemaan jäsenkuntaamme. Myös Susikyrön lisärakentaminen on otettava lisävuosina ohjelmaan.

*

Tunturiladun 60-luvun suuriin projekteihin kuului Ykin silta Ivalojoen yli Kultalan kohdalla. Ensimmäisen sillan vei vuosisadan ennätystulva, mutta uusi, entistä ehompi rakennettiin 1968. Ensi kesänä tulee siis kuluneeksi 20 vuotta Ykin sillan rakentamisesta ja luovuttamisesta metsähallinnolle. Eräretkeilijöiden suosion saanut silta peruskorjattiin 1973 Tunturiladun toimesta. Peruskorjaus uusitaan tulevana kesänä sillan 20-vuotisen olemassaolon kunniaksi. Metsähallitus toimittaa Huttus-Pekan luetteloimat tarvikkeet paikalle ja tunturilatulaiset toivottavasti suurella joukolla osallistuvat korjaustalkoisiin. Tee siis päätöksesi heti ja ilmoittaudu ensi tilassa mukaan. Ykin sillalla tavataan.

Yrjö Suuniittu

18.2.1987

Tulipyörre taivaalla

Seisoin sydäntalven yönä Inarissa kämpän pihalla ja odotin, että revontulet kävisivät voimakaammiksi. Merkit tuntuivat viittaavan siihen.

Koko taivas hehkui himmeän vihreänä, ja siellä täällä syttyi kirkkaita valkeita tulipatsaita sammuakseen taas saman tien. Kello oli jo yli puolenyön, mutta en malttanut mennä nukkumaan. Ajattelin, että nyt ehkä kannattaa odottaa.

Odotus palkittiinkin. Taivaan yli alkoi kulkea leveitä, kirkkaita valkoisia tulivöitä, joiden läpi vilisti nopeita punaisia loimotuksia. Näky oli niin voimakas ja hämmästyttävä, että en halunnut nauttia siitä yksin vaan menin herättämään poikani jakamaan sitä kanssani.

*

Sillä välin kun ajoin lasta ylös ja pukeutumaan, oli paras liekehdintä sammunut. Tulivyöt olivat käyneet pieniksi, mutta edelleen taivas oli himmeän vihreän hehkun valaisema. Jäimme pihalle odottamaan taivaanvalkeiden uutta yltymistä.

Pian näytelmä alkoikin uudelleen, ja silmillemme tarjoutui hurjaakin hurjempi näky. Taivaanlakea kiersi valkoinen tulipyörre, jossa oli vihreitä vivahduksia. Ja pyörteessä vilistivät verenpunaiset nopeat loimut, ympäri, kuin karusellissa.

*

Muistelin revontuliin liittyviä vanhoja uskomuksia. Revontulia ei saa pilkata, koska ne voivat silloin tulla alas ja repiä ilkkujan. Revontulien aikaan ei saa ajaa tiukujen kanssa, jotteivät ne tempaisi ajajaa mukaansa. Revontulet ovat murhattujen henkiä.

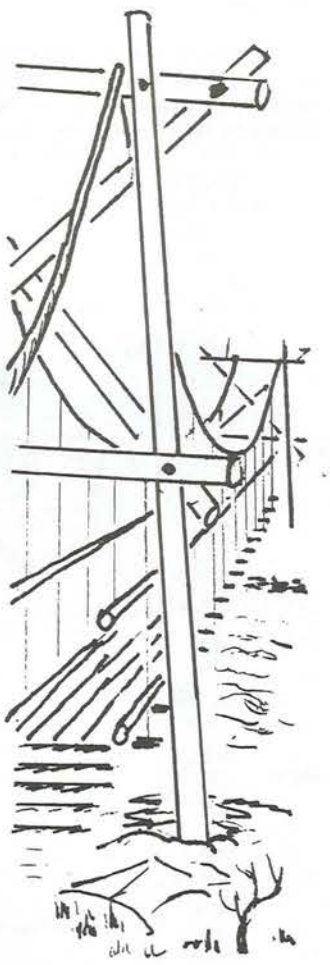
Pohdiskelin, että tuollaiset uskomukset tuntuivat taivaalla riehuvia tulia katsellessa kovin kesyiltä. Ne olivat kristinuskon aikaisia, kalpeita jäänteitä niistä peloista, joita Lapin asukkaat ovat tunteneet revontulia kohtaan.

Silloin, kun noidat vielä vaikuttivat Lapissa, ovat ihmiset varmasti pelänneet monin verroin enemmän. Nykyihmiseenkin taivaan tulipyörre teki kammottavan, mahtavan vaikutuksen. Revontulet ovat niin epätodellisia, epäsäännöllisiä, yllätyksellisiä. Aivan toisenlaisia kuin tähdet, kuu, auringon nousu ja lasku. Selvää noitien työtä, noitien mahdin osoitus, joka on varmasti lyönyt pakanallisen ihmisen kauhulla ja kunnioituksella.

*

Tuntui suorastaan hämmästyttävältä, että taikauskoiset ihmiset ovat muinoin sopeutuneet elämään noin oudon ja hirvittävän luonnonilmiön parissa.

Juhana Häme

Ykin sillan kuulumisia

Tunturiladun rakentama Ivalonjoen Kultalan Ykin silta täyttää ensi heinäkuun lopulla 20 vuotta.

Tunturiluutaoperaation yhteydessä kesällä 1973 silta kunnostettiin, teräsvaijerit ruostesuojattiin ja puuosat lahosuojattiin. Tunturiladun johtokunta toivoi, että jatkossa metsähallitus pitäisi sillan kunnossapidosta huolta, niin kuin oli sillan valmistuttua luvattukin.

Viime vuosien aikana monet sillan ylittäneet ja sen kunnosta kiinnostuneet vaeltajat ovat tiedoittaneet sillassa ilmenneistä rappioista. Milloin on kerrottu katkenneista kaiteista, irronneista tuulisiteistä ja lahonneista siltalankuista.

Tämä Saunakosken ylittävä 77,5 m:n pituinen riippusilta oli ja on edelleenkin Tunturiladun mittavin rakennuskohde. Sen valmistuminen on tuonut vuosittain lisääntyvän retkeilijäjoukon Kultalaan ja edelleen Lemmenjoelle. Sillan tarpeellisuus on tunnustettu.

Viime heinäkuun alussa kävimme puheenjohtaja Ykän kanssa Inarin hoitoalueen metsänmoninaiskäytöstä vastaavan metsänhoitajan luona neuvottelemassa rappioituneen riippusillan kunnostamisesta Tunturiladun toimesta, mikäli metsähallitukselta saadaan tarvittavat puutavarat ja muut rakennustarvikkeet rakennuspaikalle. Lupa työn suorittamiseen ja tarvikkeiden toimittamiseen saatiin heti ja metsänhoitaja kehoitti käytännön järjestelyissä ottamaan yhteyttä kenttätyöstä vastaavaan metsäteknikkoon.

Susi-Talakselta palatessa kävimme Tapani Oksasen kanssa toteamassa Ykin sillan kunnon. Tarkastuksen perusteella tehtiin korjaussuunnitelma ja tarvikelaskelma. Sillan puuosissa, jopa kannatinvaijereiden tukiorsissa, todettiin pahoja lahovaurioita. Hoitamattomana Ykin silta voi muutaman vuoden päästä romahtaa Saunakoskeen.

Alkujärjestelyt sillan pelastamiseksi on jo tehty. Korjaussuunnitelma ja tarvikeluettelo on lähetetty ao. viranomaiselle. Tunturiladun johtokunta on päättänyt kunnostustyön ajankohdaksi tulevan heinäkuun 23–31 päivien välisen ajan. Talkoolaisille kustannetaan keittoruoka ja kahvit. Toivotaan, että Lapin kesä on heinäkuun lopulla kauneimmillaan ja päivät aurinkoisia.

Tervetuloa tunturilatulaiset joukolla kunnostamaan Ykin siltaa ja erikoisesti Tervetuloa juhlavaellukselle Te rakentajaveteraanit, jotka 20 vuoden takaisen uurastuksen tuloksena Saunakosken ylle tämän näyttävän sillan pystytitte.

Pekka Huttunen

TUNTURILATU r.y.

JOHTOKUNTA

Pj. Yrjö Suuniittu, Sammonk. 32 E 62, 33540 Tampere p. 931–555513.
Vpj. Raimo Niklander
Jäsenet: Anna-Liisa Hietala, Vappu Hietala, Pekka Huttunen, Kalevi Kanerva, Uolevi Mättö, Eero Niinikoski ja Jorma Vuorela.
Sihteeri: Antti Karlin, Kalevantie 15 A 22, 23500 Uusikaupunki p.k. 922–24040
Jäsenasiat: Anja Pajunen Erkylänk. 21, 05820 Hyvinkää p.k. 914–28901
Talous: Vappu Hietala, Kylätie 2 A 15, 00300 Helsinki p.k. 90–573745
Kuva-arkistonhoitaja: Pauli Hakulinen, Kasöörink. 2 D 64 00520 Helsinki p.k. 90–140995.
Postilähetykset ja juoksevat raha-asiat: Elvi Zweygberg Suomen Ladun toimisto, Fabianink. 7 00130 Helsinki p. 90–170101.
TL:n tilit: SYP Katajanokka 206621–20620 tai postisiirtotili 13533–1.

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja Yrjö Suuniittu
Toimitussihteeri Uolevi Mättö, Erkylänk. 21, 05820 Hyvinkää p.k. 914–28901.
Lehtitoimikunta: Pauli Hakulinen, Anja Pajunen ja Helena Oksanen.

KIINTEISTÖT

Susikyrö, Enontekiö
Susi-Talas, Inari
Susi-Kiisa, Utsjoki
Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa)
Rakennuspäällikkö: Pekka Huttunen, Joukontie 27, 76150 Pieksämäki p. 958–11247

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Raimo Niklander. Jäsenet: Kauno Laine, Reino Kärkkäinen, Väinö Martikainen, Anja Pajunen ja Antero Tarvainen. Sihteeri Sirkka Seliste.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani Pj. Raimo Pahkala, siht. Anja Mustonen Erätie 20 A. 87200 Kajaani p.k. 986–27946.
KUOKTE (2) Hyvinkää – Riihimäki
Pj. Markku Salminen, siht. Tuija Nousiainen Aholank. 13 05830 Hyvinkää p.k. 914–18520
KOLBMA (3) Tampere
Pj. Sakari Karri, siht. Jorma Laine Lentävänniemenk. 2 A 9 33410 Tampere p.k. 931–462960.
NJEALLJE (4) Pieksämäki – Mikkeli – Varkaus
Pj. Esko Aalto, siht. Ritva Kylliäinen Koskik. 10, 50100 Mikkeli p. k. 955–14976
VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Seija Nykänen, siht. Pertti Elo Alkulanpolku 6 A 4 65380 Vaasa p.k. 961–267941.
KUHTTA (6) Helsinki – Vartiokylä
Pj. Alpo Mäntynen, siht. Marja-Terttu Hakkarainen Lappeentie 6 A 3 00950 Helsinki p.k. 90–322577.
TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Esko Pirinen, siht. Helena Ropponen Pajulahdentie 30 C 14 70260 Kuopio p.k. 971–342900.
KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Kyösti Lamminjoki, siht. Marita Maula Ylipalontie 1 D 00670 Helsinki p. 90–743246
OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Arvo Anivuo, siht. Irma Hulkkonen Ruokkeentie, Majarinne 40220 Keski-Palokka p.k. 941–635168
LOGI (10) Turku
Pj. Kalevi Kanerva, siht. Anna-Maija Salminen Hämeentie 20 B 28 20540 Turku p.k. 921–377370
ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Veikko Stark, siht. Marja-Liisa Mäki, Matti Alangonk. 5 B 15 13130 Hämeenlinna p.k. 917–29061
KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Reijo Pasanen, siht. Niilo Sopanen TVH/Kajaanintie 83900 Juuka

TUNTURIKERHOJEN

KAVTSIN KUULUMISIA

Kesä mennä hurahti melkein tietämättä, mutta siitä huolimatta ehdimme pyöräillä Päijänteen ympäri ja vaeltaa Kilpisjärveltä Norjaan ja paljon muuta.

Kämppämme on myös ollut vilkkaassa käytössä kesän ja nyt syksyllä pidämme siellä taas perinteiset talkoot pariinkin kertaan.

Syyskuussa toteutettiin Marsun vetämänä kerhomme 15-vuotisjuhlavaellus Muotkatunturella ja 16. päivänä pidimme kahvitilaisuuden "siellä jossakin". Niistä kertoilee Marsu toisaalla enemmän. Lämpöinen ajatus Teille kaikille läsnolleille.

Syyskuun kerhoillassa Hannu tutustutti meidät Inka-kulttuuriin ym. kertoen sanoin ja kuvin matkastaan Brasiliaan, Peruun ja Boliviaan.

Lokakuussa pidämme syyskokouksemme ja silloin vaihtuu "yhtiössämme" mm. puheenjohtaja. Seuraavan viikonvaihteen vietämmekin sitten metsässä Kirkkonummella Retkenvetäjän jatkokurssin merkeissä.

Marraskuun kerhoillassa kuulemme Suomen Metsänhoitajaliiton edustajan esitelmän metsänhoidon tämän päivän näkymistä.

Marraskuussa otamme myöskin varaslähdön joulua ajatellen ja pikkujoulussamme muistelemme kerhomme 15-vuotistaivalta. 23.10.1972 perustettiin yli sadan hengen voimin Helsingin Tunturikerho, joka myöhemmin ristittiin Tunturikerho Kavtsiksi. Näihin 15 vuoteen mahtuu runsaasti monenlaista toimintaa ja tapahtumia. Niistä löytyy tunturilatulaisen elämän koko kirjo.

Joulukuussa pidämme kuvaillan katsellen ja muistellen retkiämme.

Tammikuun kerhoillassa Ulla ja Piio tutustuttavat meidät vetokoirien maailmaan, ja helmikuussa tutustumme perhosen elintapoihin. Suunnitteilla ovat myös perinteiset talvipäivämme ja kevään hiihtovaellukset Kiilopäältä Vongoivalle ja Nuorgamista Kiilopäälle.

Rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta kaikille tunturilatulaisille reippaan ulkoilmaelämän merkeissä.

Kösä

KOLBMASTA KUULTUA

Kalenterin mukainen kesä on sitten ohi. Tuulee ja sataa rankasti kirjoittaessani menneitä tapahtumia. Paikat tuntuu joltisenkin jäykiltä, tuli otettua osaa jälleen SM-Erä-vaellukseen. Kolbma oli taas kerran mukana kisoissa, kuten kaikissa kisoissa alusta alkaen.

Huhtikuun lopulla kerho hiihteli Susitalaksen maisemissa, tosin joukko oli kovin pieni, mutta laatuhan korvaa aina määrän. Kerhomme neljä kveenihiihtäjää aloitti urakkansa Kemijärveltä huhtikuun alkupuolelta, päättäen hiihtonsa Norjan puolelle toukokuun alkupäivinä, kolmen viikon hiihtelyn jälkeen. Mukanaan he kiidättivät Suomen Ladun ja Tunturiladun tervehdystä Norjan valtakuntaan.

Toukokuussa olikin sitten aika viettää synttäreitä. Vieraiden paljous oli meille iloinen yllätys. Kiitoksia ystävät muistamisesta.

Suomen Ladun leiripäivillä kävimme suurella joukolla. Laskimme mukana olleet kerhomme jäsenet ja tulos oli mahtava, 48 henkeä.

Heinäkuun lopulla olikin sitten vuorossa kerhon 20-vuotisjuhlavaellus. Retki tehtiin Kebnekaisen maisemiin sekä Lofooteille. Vaellusväki on nauttinut maisemista, toiset auton ikkunasta jylhiä maisemia katsellen toisten taas killuessa köysien varassa maan ja taivaan välillä. Ja mukavaa oli.

Kesän mittaan väki on ahkeroinut ahkiotalkoissa ja varustelu jatkuu näin syksyn myötä. Ahkioita valmistuu yli kolmenkymmenen kappaleen satsi, joten on siinä touhua kerrakseen.

Jaakko "Vallu" Korhonen on sitten myös saanut lomansa päätökseen ja paljon hän kerkisinkin. Vallu ehti retkenveto hommiensa lisäksi huoltaa Susikyrön kämppää. Oli ostanut sinne kaasupullon ja hommannut sahauspintoja polttopuiksi ja tehnyt kämpälle polttopuita. Kävipä vielä onnittelemassa Kavtsia jossain P ja I pisteessä Muotkalla. Vallu on sitten suorittanut haasteensa, kävellyt Utsjoelta Saariselälle ja kaiken huipuksi kiiruhtanut Kolbman järjestämään tapahtumaan Tampereelle. Kerhoillatkin ovat lähteneet mukavasti liikkeelle ja sehän merkitsee syksyn toiminnan alkamista. Iloista reippailumieltä vain kaikille.

Jonte

Njealljen kuulumisia

Syksy on sadonkorjuun ja hämäränhyssyn aikaa. Useimmat meistä tunturilatulaisistakin on kerännyt sieniä ja marjoja, on pakastanut ja säilönyt talven varalle. Siinä on kierrelty lähitienoot ja kaukometsät, kiivetty kallioille, kavuttu rinnettä ylös ja toista alas, rämmitty soilla ja rämeillä, kyykitty ja ojentauduttu kymmeniä kertoja eli harrastettu monipuolista ruumiinliikuntaa. Siinä ohessa, aivan huomaamatta ovat arkihuolet haihtuneet ja mieli virkistynyt.

Minusta tällaista liikuntamuotoa voi hyvin kutsua hyötyliikunnaksi. Tätä liikuntamuotoa on harrastettu ja ilahduttavaa kyllä harrastetaan paljon vieläkin. Harrastajien joukko on pieni, mutta ei huonoimpia.

* * *

Nyt illan hämärtyessä, sateen ropistessa ulkona tekee mieli sytyttää kynttilä ja viettää hämäränhyssyä. Olla hiljaa ja muistella. Niin, emme me Njealljelaiset ole vain keränneet sieniä ja marjoja. Olemme me toimineetkin. Olemme hiihtäneet keväthangilla, vaeltaneet yksin, kaksin ja joukolla tunturreilla. Olemme osallistuneet Susikyrön talkoisiin ja susivihkiäisiin. Olemme opiskelleet ensiavun jaloa taitoa ja viettäneet kerhoiltoja.

Virkistynein mielin aloitamme syyskauden Pieksämäellä kerhoillan merkeissä. Lopuksi teille kaikille;
Kauneimmissakaan unissa ei ihminen ole voinut keksiä kauniimpaa kuin luonto. (Lamartine)
Tulkaa läheiseksi puhtaan luonnon kanssa ja hyve tulee teille tutuksi. Seurustelussa sen kanssa löydätte valon, joka teitä paljon hyödyntää, ja uskallusta ja voimaa, niin paljon kuin tarvitsette. (Seume, Apokryphen)

Ritva

Tsietsan viidestoista vuosi

Ihmeellinen vuosi on kallistumassa lopulleen. Ennätys pakkaset, sateinen ja kylmä kesä loivat mieleen jääneet puitteet monelle eräretkelle.

Vuosi oli Tsietsan historian viidestoista. Mitään varsinaista juhlaa ei järjestetty, mutta muutamia mieleen jääneitä tapahtumia on vuoteen mahtunut.

Maaliskuun puolessa välissä järjestimme neljännen kerran perinteisen jäähiihdon Iisalmesta Kuopioon. Kolmipäiväinen vesireittiä seuraileva vaellus on jaksanut toistaiseksi kiinnostaa melkoista joukkoa tsietsalaisia. Nyt olemme kuitenkin sellaisessa vaiheessa, että jotain uutta pitäisi keksiä. Siksi heitän haasteen lähimmille tunturikerhoille ja tunturilatulaisille Pieksämäelle, Mikkeliin, Lieksaan ja Kajaaniin: ottakaapa toimintasuunnitelmaanne tehdessä huomioon Tsietsa jäähiihto ja soitelkaa tänne päin.

Suomea melottiin poikki kesäkuussa. Tsietsalla oli mukana oma melontajoukkue. Viikon kestänyt melominen pärskeissä yötä päivää opetti mukana olleille paljon. Saapas näkee, mitä kenkä tekee: kestääkö kantti ensi vuonna mukaan lähtöä?

Leiripäiville Lahden Hollolaan osallistuimme. Tietysti. Vaellusjoukkueemme yllätti itsensä ja tukijoukot. Partasen Railin johdolla vaellettiin A-sarjassa kolmanneksi. Joukkueemme tuntoja kuvaa maalissa kajautettu runo: "Jopa joutui meille maali, voittoa kai emme haali. Löytyi rastit suppain maasta, saunassa nyt lähtee saasta. Säätäkään moiti emme, järjestäjille kiitoksemme. Hei, hei, hei"

Kesän ja koko vuoden tärkein tapahtuma tsietsalsille oli kerhojen palaverin järjestäminen tukikohdassamme Taivalmäessä. Pitkin kevättä ja kesää pidimme monet rattoisat talkoot pannessamme paikkoja kuntoon.

Kutsu oli käynyt ja sitä kuultiin. Kuusikymmentäkahdeksan tunturilatulaista saapui elokuisena viikonloppuna Yläsavoon. Ilahduttavan moni oli lähtenyt aivan etelästä saakka. Palaveriin osallistui tunturilatulaisia yhdeksästä kerhosta.

Sää oli viikonlopun ajan tälle kesälle tyyppillinen. Sen verran kostea, ettei seura tuntunut kuivalta. Useimmat näyttivätkin viihtyvän varsin hyvin.

TOIMINTAA

Palaverin tärkein ja puhutuin aihe oli Peeran majan osto. Asiasta vaihdettiin vilkkaasti mielipiteitä, mutta tuskin kenellekään jäi epäselväksi kerhojen palaverin viesti päättävälle kokoukselle. Niin että jäitä hattuun vaan.

Kiitokset vielä kerran Tsietsan puolesta kaikille vieraillemme. Oli hauska, kun tulitte niin lukuisasti.

Syksyn ruskaretket ovat takana ja muistoissa. On taas uusien suunnitelmien tekemisen aika. Toivotan kaikille hyvää loppuvuotta ja hyviä päätöksiä uudelle toimintakaudelle.

PENA

OUTSI

OVTSIN KUULUMISIA

Monenlaista on tapahtunut kevätauringon kirkkaista. On hiihdelty eripuolilla, niin etelässä kuin pohjoisessakin. Jotkut ovat piirrelleet ahkioiden uria vastaten Johtajasusi 154:n haasteeseen, toiset taas muuten vain.

Kultamailla on kuljettu, eläkeläisviikollekin on kerholaisemme ennättänyt. Postikortteja on tullut Huippuvuorilta ja Kaukasuksen vuorilta ja Alppimaisemista, niin ja kerhon teemavaelluksella Paraksen-puolessa oli 23 osallistujaa, mukana ensikertalaisiakin. "Kulkevaisia" ovat nämä kerholaisemme, kun on partiomme ollut kilpailullisissakin mittelöissä mukana.

Kerhoiltoja on, kesäkautta lukuunottamatta, aiheineen viety läpi. Linturetki osui, niinkuin "kanootteihin astumisetkin" kovin kosteatuulisiksi päiviksi, mutta vesi ei ole pelottanut, Auliksen rannassa seilattiin jopa lautalla, ja on vain paikkailtu sadevarusteita välillä! Kevätretken aikaan Koirajärvellä oli kuin olikin aurinkoinen sää ja taisihan se olla jonain muinakin kesäpäivinä... paikallinen sanomalehti kertoi kesän olleen tänävuonna torstaina.

Leiripäivillä on kerholaisia ollut ja käytiinhän tuossa kerhopalaverissakin, kiitos Tsietsalle.

Ruskaa on ihasteltu, kuvailtu ja katseltu tänäkin syksynä. Toimintamme jatkuu, tässä syyskauden aikana, on aloiteltu sieniasioilla ja seuraavaksi perehdytään retkeilijäin vakuutuksiin, kaiken varalta. Susiaisiin ollaan kulkemassa Ylöjärvelle, josko siellä vaikka löydettäisiin laumaan ja tavattaisiin tuttuja.

Imppa

LOGIN KUULUMISIA

Kuulumisi turkkulaisten liikkeist!

Toukokuun puolenvälin tienoilla Karlinin Antti opasti 46 henkilöä Kustaviin merilintujen pariin jo kolmantena keväänä peräkkäin. Ja lintuja nähtiinkin paljon, aina merimetsoa myöten. Kesäkuun alkupuolella Antti hääri lintukurssin merkeissä yhdeksän henkilön kanssa Karigasniemen tienoilla tosi viileissä oloissa, lämpötilan ollessa −2−+2°C välissä. Lintuja oli silti paljon, saavutettiin uusi lajien tunnistamisennätys, 67 eri lintulajia.

Heinäkuun aikana oli kolme ahkeraa logilaista Nuvvuksessa heinätalkoissa.

Ainakin kaksi logilaista oli Kolbman vaelluksella Ruotsin tuntureilla. Pentti Yli-Kuivila hääräili avustajineen Susi-Kiisalla lasten leiriviikon parissa yhdeksän n. 10-vuotiaan vesselin kanssa, jotka saivat perustiedot jokamiehen oikeudesta, retkeilystä, pelastuspalvelusta, varusteiden mukaan otosta vaellukselle, suunnistuksesta sekä paljon muuta tietoutta leirin alkupäivinä. Loppuviikolla tehtiin vaellus telttayöpymisineen. Tällä tavalla toteutettuna tämän leirin toimivuus on testattu ja arimpien mukaan saaminen varmaankin onnistuisi jos vanhemmat olisivat leirillä mukana ainakin osittaisina vetäjinä.

Kalenterin mukaan kesä on taakse jäänyttä elämää, vaikka Lapissa ruska-aikaan mäkäräiset riehuivatkin innolla, kun logilaiset kävivät ihastelemassa ruskaa Kessin, Susi-Talaksen sekä UKK-puiston maastoissa.

Tämän vuoden toiminta jatkuu kerhoiltoina ja viikonloppuvaellusten merkeissä, päättyen Adventtikirkkoon ja joulujuhlaan joulukuun puolenvälin aikoihin.

Syysterveisin Pirjo

PK:n Kumpe

KUMPEN KUULUMISET

Kun tunturikerho Kumpe tulee kerhoista uusimpana mukaan tämän lehden palstoille, sallittakoon pieni esittely lukijoille kerhostamme ja sen toiminnoista:

Kerhommehan on perustettu vajaa kolme vuotta sitten tunturilatulaisten yhdyssiteeksi tänne Pohjois-Karjalaan. Toiminta-alueemme on laaja ja tästä johtuen joudumme matkustelemaan omiin tilaisuuksiimmekin jo satojakin kilometrejä. Kerhomme on alusta alkaen saanut hyvän vastaanoton tunturilatulaisten piirissä ja toimintamme ollut moni-ilmeistä.

Olemme olleet kerhona jo kahtena keväänä keväthangilla Lapissa, Susi-Kiisalla ja Talaksella. Mukana olemme olleet järjestämässä susiaiset Lieksassa pari vuotta sitten. Susiaisista puheenollen kerhoomme on tullut toistaiseksi ainakin yksi susi vuodessa. Toivon mukaan perinne näin hyvin alkaneena jatkuu edelleenkin.

Kuluneena vuonna olemme olleet vaeltamassa Saariselän tuntureilla sekä Ruotsin tuntureilla (vuorilla) Abiskon-Kebnegaisen maisemissa. Yhteiset kokoontumiset erämatkailukeskuksessa sekä Velin ja Sirkan kesänviettopaikoilla Pielisen Paalasmaassa sekä Kesälahdella ovat olleet ikimuistettavia mahtavine muikkusaaliineineen ja monenlaisine ohjelmineen. Kumpelaisina meillä on ollut myöskin suuri ilo ja kunnia saada syksyisiin tilaisuuksiin vieraiksemme Pekka ja maanmainio Kokki. Ruokaa ja juttuja on kyllä riittänyt. Tämän vuoden kesäkuussa olimme mukana Karjalan Eränäyttelyssä kolmen päivän ajan Lieksan Nurmijärvellä. Monien vaiheiden jälkeen olimme saaneet luvan arvauskilpailuun rinkan painosta täydessä varustuksessa viikon vaellukselle. Kun tällainen arvaaminen olisi ehkä alaa hallitseville ehkä liian helppo, oli rinkassa muutakin kuin välttämättä vaelluksella tarvittavaa. Painoakin rinkaan oli kertynyt poliisin mittauksessa viimeisen näyttelypäivän iltana 24,3 kg. Oikein arvanneita löytyi 1600 vastaajasta 4. Arvaukset vaihtelivat tietenkin jonkin verran – aina kymmenestä kilosta yli sadan kilon.

Kerhomme tarjosi nuotiokahvia pientä korvausta vastaan näyttelyvieraille ja sen minkä ehkä arvaustouhussa menetimme saimme näin takaisin. Niin monimutkainen on arpajaislainsäädäntö silloin, kun arpajaisia on järjestämässä rekisteröimätön kerho. Suotta ei kylläkään ostastoamme kehuttu parhaaksi. Kun lisäksi olimme saaneet osastollemme tunturilatua esittelevää aineistoa jaettavaksi sekä painotuoreen hihamerkkimme valmiiksi myyntiin jäsenillemme, teki oikein hyvää olla mukana kolme vuorokautta nuotiolla.

Tulevaakin olemme suunnitelleet. Syksyn kokoontumisen lisäksi lokakuun lopulla Ilomantsin Piilovaarassa hankimme vielä tämän syksyn aikana oman vaelluspuvun, jonka testaamme viimeistään ensikevään hiihtoviikollamme 30.4.–7.5. Susi-Kyrössä.

Mainittavaa on myöskin osallistuminen tunturiladun talkoisiin Kyrössä, Kiisalla sekä Talaksella. Erityisesti talkoissa kerhostamme on huhkinut työnarkomaanina tunnettu Keijo.

Kerhomme kerhotoimikunnassa ei ole vielä ehditty paljoakaan kyllästyä toisiimme. Kerhomme puheenjohtajana on alusta alkaen toiminut Reijo ja sihteerinä toimenmiehenä usein mainittu Niilo.

Hyvää syksyä kaikille oman kerhon ja muiden kerhojen jäsenille!

Vanhasusi

Jorma Rautjärvi – alias Kokki Jorkku, täytti 60 vuotta 2.8.1987 Pieksämäellä.

Susi-Kiisan ja Susikyrön talkoo- sekä juhlaväki tuntee Jorkun mainiona kokkina ja ettei hän surulla ruoki alaisiaan.

Tunturiladun onnittelijoiden telegatio luovutti lahjana kuvassa näkyvän "uhalla tehdyn" kapustan.

Tunturilatuväelle Jorkku pyysi välittämään kiitoksensa huomion osoituksesta ja että hänen keittiönsä pyrkii taas tarjoamaan parastaan Ivalonjoen "Ykin-sillan" korjaustalkoissa ensi heinäkuun lopulla.

Nuvvuksen tapahtumia

Näinkin ikävästi voi käydä Susi-Kiisaa sivuavalla maantiellä perjantai-iltana, heinäkuun puolivälissä v. -87. Tapahtumapaikkaa täsmentää kuvan yläosassa näkyvä, tunturilatulaisia oikealle ohjaava nuoli.

Kaksi Angelin miestä siinä ajeli tien vasemmalla puolella olevaan sillan rumpuun ja säilyivät hengissä, toinen mustelmilla, toinen sairaalareisun koettuaan. Poliisin arvion mukaan miesten pelastukseksi koitui tällä kertaa se, ettei turvavöitä käytetty. Vauhtia lisännyt Alkon pullo säilyi myös ehjänä. Auton puolikkaat oli viikolla 30 todellinen katseenvangitsija. Siitä kertoi ne lukemattomat ohi ajaneet autot, jotka pysähtyivät tai muuten hiljensivät vauhtia mainitulla paikalla.

o o o

Samalla viikolla saivat Palton heinäpellolla olleet logilaiset PIERRALTA valistusta "helsinkiläisten" rakennuspuuhista lähialueella.

Kaikki jotka tuntevat Pierran ja hänen estottoman mielikuvituksensa, osaavat kuvitella kertojan ilmeet ja naurun, hänen kuvatessaan näkemäänsä ja kokemaansa saamen kielellä:

– Sellainen se on rakennus, kun nurkasta ravistaa, niin näin... se heiluu... ja kun permantovyllit ei ihan riittänyt, niin pisintä miestä vasaralla päähän ja sinne vaan täytteeksi...

4. pnä syyskuuta oli P. vetämässä ongella kalaa Tenosta, kun virkavallan edustaja sattui paikalle tiedustellen, etteikö P. muistanut onkimisen loppuneen jo viime kuun lopussa, johon P. – Mutta se kävi elokuun viimeisenä päivänä kiinni ja miehän en hyvvää viehettä sinne jätä.

Tavataan taas Hemmo

HIIRENKORVAVAELLUS 1987

Kuva: Maija Honkasalo

Kuokten Hiirenkorvavaellusryhmä 11 henkeä jäi Kiisalle menijöiden bussista Karigasniemellä Kevon polun päässä. Auringon paisteessa suunnistimme kohti Luobmosjärveä. Emme silloin vielä arvanneet, että nautimme auringosta viimeistä kertaa vaelluksemme aikana.

Heti alkuun oli edessä Luobmosjärvestä laskevan puron ylitys. Koko joukko joutui riisumaan saappaansa. Hyödyllistä tämäkin, tulihan jalat pestyä. Anja ja Maija pesuvuorossa.

Kuva: Helvi Aaltonen

Eläkeläisviikolla 6–13.6.87

Vaellusvietti oli mahtava. Tunturiin piti kelillä kun kelillä päästä. Elämästä, sen vaikeuksista ja menetyksistäkin selviää paremmin kun on tämä kestävyyttä luova harrastus. Näin kertoilivat eläkeläisviikon viettäjät vetäjälleen räntäsateessa Piergotsohkan huipulla. Räntäsade ja kova tuulikaan ei iloista keskustelua haitannut.

Kuva: Maija Honkasalo

Hiirenkorvatokka nousemassa Kaimmioaivin eteläpuolista kurua. Sää pysytteli koko ajan erittäin kylmänä ja tuulisena.

Niin siinä vain kävi, että "Hiirenkorvavaellus" päättyi hiirenkorviin vasta Susi-Kyrön maisemissa paluumatkalla. Siellä koivut olivat jo lehdessä ja aurinko paistoi lämpimästi. Ennen kotimatkaa kävimme ylhäällä tunturikahvit keittämässä. Vesi Vuontisjärvestä laskevassa joessa oli niin korkealla, että lyhyemmät saapasvarret eivät riittäneet. Unto ja Uolevi toimivat lauttureina, kuljettaen lyhytvartisempia ylitse.

SUSIKYRÖSSÄ

:Astelin Susikyrön saunarantaa
mietteitä mielessäni..:
:Aurinko hellästi helotti ja
helkähti lintuin ääni..:

:Ystävä huostaansa houkutteli
"Tule kanssamme tuntureille":
:Sauvani otin, heitin reppua selkään,
Nyt mentihin Montellille..:

:Hiki tuli tunturin tarpojalle
rinnettä rientäessä..:
:Ilo tuli mieleen ja rinnan alle
taaksensa katsellessa..:

:Lounasta pisteltiin pitkospuulla
Susikyröön palatessa..:
:Hiki tuli pintaan ja riemu tuli rintaan
saunassa istuessa..:

SUSI-KIISA

Tuoll' Tenon tuntureilla
pien' Kiisajärvi on
Rannallaan Susi-Kiisa
on vallan verraton.
Siell' turvan tuiskusäällä saan
ja kosteat vaatteet kuivumaan,
Ja retkiruoan jälkeen
saan alkaa uinumaan.

Keväällä kirkkahalla
sen luonto kukoistaa.
Ja päivänpaistehella
puut lehtivaipan saa.
Mä riennän silloin tunturiin,
se mieleni saa hurmoksiin,
sen kukkaloisto johtaa
mun aatteet haaveisiin.

Vaikk' onkin Kiisa jäässä
katveessa tunturin,
pian kesäisessä säässä
pukeutuu kukkasiin.
Kun syksy kohta yllättää,
yö lainehensa jäädyttää,
Pian taasen talven tuiskut
sen peittää nietoksiin.

Oi armas Susi-Kiisa,
sun suojaas kaipaan ain.
Sun suureen luonnonrauhaas
taas saavun matkaltain.
Nuo tunturien rintehet,
nuo Kiisalammen lainehet,
Nuo koskiesi pauhut
ne säilyy muistossain.

Kesäkuun eläkeläisviikolla v. 1987 *Unto-vaari*

Ulko-Tammiossa taas tavattiin

perinteisen susikansan kesänavauksen merkeissä tutussa paikassa ja KUOVZAN puuhahenkilöiden erinomaisten järjestelyjen merkeissä. Niihin ilmeisesti kuului myöskin valtakunnan viralliset sääennustukset. Tarkoituksella!? Retkeilyvakaumuksen koettelemiseksi!?

Torstain sääennuste lupasi perjantaiksi sateista ja kylmää, kylmyydestä oli varoitettu kutsukirjeessäkin. Perjantaiaamun sääennuste lupasi sadetta ja kylmää. Perjantain iltapäivän sää oli – tietysti – aurinkoista, jopa helteistä! Mutta susikansahan tietää. Eikä sitä estänyt Liikenneradion varoittelu pääteiden tukkoisuudesta ja liikenteen seisovista ruuhkista. Reitit oli opeteltu perin pohjin, testattukin monen monta kertaa. Tultiin pikkuteitä, väisteltiin pahimpia liikennesolmuja ja – oltiin ajoissa Riippusillan laiturissa. Ilahduttavan paljon oli uusiakin kasvoja mukana.

Lähtö sujui hiotulla rutiinilla. Veneessä oli hillonisu- ja kahvitarjoilu ja hyvissä ajoin päästiin perille ja "omaan" rantaankin. Puolenyön tienoilla puolikuu näki retkeläisten leirin järjestäytyneenä, osan jo levolla, osan nauttimassa myöhässä olevan kesäyön hämystä. Innokkaimmat keittivät teeveden aamuksi valmiiksi, aamulla ei teen nautintaan ryhdyttäessä tarvinnut sitten kuin lämmittää se.

Kesä oli Ulko-Tammiossakin myöhässä. Kielo ei vielä kukkinut, kalliokielo ja tuomi olivat vasta nupulla, muutama tuomenkukka löytyi suojaisesta paikasta aivan maan pinnan läheltä. Toki merkit kesän tulosta olivat näkyvissä.

Lauantai alkoi Leikitellen luontoon -rituaalilla. Päivällä saimme taas kahvit rantakalliolla elävän laulumusiikin ja tarinoiden kera. Illansuussa Ulko-Tammio-viesti, tietty. Viisi ensiksi ilmoittautunutta joukkuetta kelpuutettiin mukaan, sillä olihan MM-vuosi ja luvassa melkoiset palkinnot. Saimaan Latu, Kavtsi, Johanneksen tytöt ja kalastajat pääsivät mukaan ja järjestäjien puolesta asetettiin vertailujoukkue. Innostus, uho, voitelu ja hermostuneisuus vaihtelivat joukkueittain ja hetkittäin.

Illalla hieman pisaroi, luultavasti järjestäjien junailemana, kenties myös sen vuoksi, että kilpailijat saisivat hieman rauhoittua ja keskittyä Iltanuotiota varten. Sirpaleohjelman lisäksi saimme nauttia taiteestakin, mm. Suden metsästys -näytelmästä. Lauantai-ilta päättyi selkäpiitä karmivaan Yöjuttuun luolassa.

Sunnuntaina aamutoimien jälkeen oli vuorossa Luontopolku, sitten aikanaan tehtävien analysointi- ja kritiikkipalaveri ja palkintojenjako kiitospuheineen, uudelleentulotoivotuksineen. Arkinen "laiva on lastattu retkitavaroilla ja retkeläisillä" päätti retken Ulko-Tammiossa ja paluupurjehdus alkoi.

Tässä yhteydessä haluan omasta ja mukana olleiden puolesta kiittää kuovzalaisia uhrautuvasta työstä onnistuneen yhdessäolon hyväksi ja erityinen kiitos päävastuullisille: Marjukalle, Maijalle, Riitalle, Sirkulle, Anjalle, Sepolle, Ollille, Paulille ja Veijolle.

Teksti ja kuvat
Matti Mähönen

Piiri pieni pyörii, kaikki siinä hyörii.

Ulko-Tammio-trio

Free Styleä Ulko-Tammio-viestissä, amerikan tytön tyylinäyte.

Kalevi Kanerva kasaamassa Pekan ja Ykän rasiin kaatamia polttopuita Susi-Talaksen maisemissa.

Kavtsin 15-vuotisjuhlavaellus ja kahvitilaisuus

Juhlavaelluksen kohteen määräsivät tietysti nämä salaperäiset numeromerkit p=765450, i=46930. Meidän ei onneksi tarvinnut suunnitella retkeä Beringin salmelle, kuten joku tunturilatulainen oli hädissään luullut tulkittuaan numeroita asteina. Juhlavaelluksemme suuntautui Muotkatuntureille 11–20.9, mukaan lähti minun lisäkseni Liisa, Marjatta, Ola ja Martti.

Matka Kiellatuvalle Helsingistä junalla ja bussilla sujui sateen ropistessa mukavasti kulkuneuvojen kattoon. Ola aiheutti linja-autossa komean naurunpurskahduksen huomattuaan ottaneensa mukaan eripariset saappaat. Päättelimme hänen suorittavan kenttätutkimusta erilaisten nokialaisten sopivuudesta vaellukseen.

Kiellatuvalle päästyämme sade oli lakannut ja vastassamme oli saattojoukkona Kösä, Urkki ja Olli, jotka kertoivat järjestäneensä sääasiat meille kuntoon. Poronkäristykset nautittuamme otettiin lähtökuvat ja sitten matkaan.

Ruskan värittämässä kangasmaastossa oli helppo kulkea ensimmäiselle telttapaikallemme Kiellaroavvijärven pohjoispuolelle. Oli juhlaa päästä heti ensimmäisenä iltana tervastulille nauttimaan savun hajusta.

Pilvisessä ja viileässä säässä kuljimme sunnuntaina Myedhituoddarehin välistä rajavartioston Kiellaroavvin tuvalle. Siellä pidimme lounastauon lisäksi suunnittelupalaverin. Olin suunnitellut meidän jatkavan matkaa Stuorravtsin puoleenväliin ja sieltä nousisimme etelään suunnaten tunturiin. Liisan polvi oli alkanut vihoitella niin pahasti, että päätimme kulkea suorinta reittiä juhlapaikkaan Palojärvelle.

Ruokatauon jälkeen otimme suunnan kohti etelää kulkien Kielajoen itäpuolitse.

Ruska oli kaunista, vaikka lehdet olivat jo hiljalleen tippumassa. Mieleen jäi erityisesti Urrekoaiville kiivetessämme näkemämme ruskakoivikko, joka avarassa maisemassa hehkui monen kilometrin matkalla. Mukavan nimensä tähden oli meidän myös huiputettava matkan varrelle sattunut Pastapeltsohka.

Eläimiäkin oli liikkeellä. Kiellajoen varrella näimme lukemattomia sopuleita ja siitä johtuen lapinpöllöjä ja piekanoja. Yksi sopuleista eksyi rajavartioston kämpällä tutkimaan rinkkaanikin. Marjatta luuli nähneensä maakotkan. Saimme myöhemmin kuulla, että pesivä maakotka asusteli retkimaisemissamme. Erään suon lampareessa näimme joutsenparin. Myös Palojärvellä niitä oli 7 kappaletta!

Tiistaiyön telttailimme Äitjärven lähistöllä ja harjoittelimme Liisan johdolla juhlapaikalla laulettavaksi tarkoitettua Kemppisen Pohjoisten metsien poikaa. Illalla taivas selkeni pariksi tunniksi ja saimme ihailla hohtavanvaaleita, komeita revontulia. Liekö Olan ansiota, joka tunturien huipulla suoritti erikoisia rituaaleja.

Juhlapäivä ja retkemme huippukohta alkoi pilvisenä ja viileänä. Noin puolitoista kilometriä ennen koordinaattien osoittamaa juhlapaikkaa oli edessämme haasteellinen suon ylitys. Ylitys onnistui mutkitellen kuivia jonteita pitkin. Ylityksestä selvittyämme totesimme yhteisesti: mielenkiintoista. Kilometrin vielä kuljettuamme huomasimme metsästä nousevan savumerkin, joka paljasti juhlatantereen paikan. "Nyt on konsertin aika", ilmoitin. Otimme kaikki vihellyspillimme esille ja soittelimme korviahivelevästi "paljon onnea vaan". Maire, Kösä ja Urkki kömpivät vikkelästi päiväuniltaan tuoden kakkuaineet ja kahvitarvikkeet mukanaan ensin kumiveneellä Vaskojoen yli ja soutuveneellä Palojärven toiselta puolelta juhlapaikallemme. Iltapäivän mittaan laitoimme kakut juhlakuntoon: Liisa vispasi purkeittain kermaa, minä pilkkosin hedelmiä ja Marjatta toimi rapparina sekä koristi variksenmarjoilla kakkuihin komeasti 15 vuotta. Iltapäivän mittaan saapui muita kavtsilaisia paikalle. Eero omalta reissultaan, Kalle ja Sinikka (joilla oli myös yksityinen juhlapäivä eli hääpäivä) sekä Matti ja Raija.

Istuskelimme koko joukko vähän ennen h-hetkeä klo 18.00 vesi kielellä odottaen kakkutarjoilua, kun metsästä alkoi ilmestyä iso letka retkeilijöitä. He olivat sattumalta tavanneet puolisen kilometrin päässä, panneet sormen suun eteen hiljaisuuden merkiksi ja lähteneet jonossa yllättämään meitä. Oli mukava saada Ovtsin edustajat sekä kolbmalaisia juhlaamme omien kerholaistemme Anjan ja Osmon lisäksi. Juhlakansaa oli 21 ja vaeltajia oli tullut ainakin kuudesta eri suunnasta Palojärven kohtauspaikalle.

Tervetuliais- ja onnittelupuheiden jälkeen pääsimme itse asiaan eli kakun syöntiin, lisätarjoiluna oli Kösän erikoisuus: kuusenkerkkämarmeladia voileipäkekseillä. Kahvin jälkeen esitimme harjoittelemamme laulun ja siitä porukka innostui laulamaan kaikki muistamansa laulut. Mukava nuotio- ja lauluilta päättyi noin kymmenen aikaan, kun sään haltija ilmeisesti väsyi meitä kuuntelemaan ja antoi sateen ropista.

Torstaiaamuna kukin retkijoukko lähti omille teilleen. Liisan polvi oli vielä niin kiukkuinen, että hän valitettavasti joutui jäämään vaellusporukastani ja palaamaan eräiden muiden kanssa suoraan Ivaloon.

Neljään supistunut joukkueeni jatkoi vaellusta Mukkalompolon kämppää kohti. Sade oli yöllä satanut itsensä loppuun, joten pääsimme pilvisessä, mutta muuten miellyttävässä säässä liikkeelle. Mukkalompoloa lähestyessämme alkoi tunturista kuulua laukauksia: riekonmetsästäjät olivat ottaneet varaslähdön kauden metsästykseen, virallinen aloituspäivä oli 20.9. Emme yöpyneet Mukkalompolon kämpällä, sillä sinne oli majoittunut metsästysporukka, vaan kahlasimme Vestojoen yli (vain yksi saapas kahdeksasta kastui) ja leiriydyimme kukkulalle Mukkalompolon pohjoisrannalle.

Perjantaina oli tarkoitus toteuttaa Maran vanha haave eli Koarvikoddsin valloitus. Hän oli jo kaksi kertaa pyrkinyt huipulle, mutta huonon sään tähden joutunut luopumaan yrityksestä. Meillä näytti aamulla olevan tuuria. Oli pilvistä, mutta melkein koko viikon ajan vaivannut aamusumu oli poissa. Lähdimme innokkaina kohti Koarvikoddsin koillissatulaa. Uskomatonta kyllä lähestyessämme satulaa alkoivat tunturin huiput vetäytyä harsoon ja alkoi sataa vedensekaista räntää. Itsepäisesti jatkoimme ilman rinkkoja muutaman kymmenen metriä Koarvikoddsin satulasta tunturin huippua kohti, mutta kohta oli todettava, että huiputusyrityksestä oli luovuttava ja palattava rinkkojen luo. Mara suhtautui tapahtumaan ihmeen rauhallisesti, totesi vain, että talvella on suunnitteilla hiihtoretki samoihin maisemiin.

Vaelluksemme jatkui tunturimaastoja kohti Muotkan Ruoktua. Perjantai-iltana yövyimme Peäldoaivin luoteisrinteellä ja iltalenkkinä kävimme tervehtimässä Peäldoaivin huippua. Oli komean näköistä, kun lännessä kulki saderintama, jota iltaaurinko valaisi. Oli kuin pilvistä kaadettaisiin sulaa kultaa tunturien taakse.

Loppuu kaikki hyvä aikanaan, vaikka kuinka monta "aikalisää" otettiin viimeisenä päivänä istuskellen marjoja syöden ja maisemia ihaillen. Toisaalta olihan mukavaakin päästä saunaan ja syömään ihmisten tekemää ruokaa, vaikka tulimme perusteellisesti hakutuksi Mukkalompoloon saapuessamme. Siellä oli lintukoirien kilpailut ja useimmasta asuntovaunusta ja majasta pöllähti parikin koiraa pihalle maastoja tutkimaan.

Kiitokset kaikille juhlavieraille ikimuistoisista 15-vuotisjuhlista ja mukavalle vaellusporukalleni hauskasta vaelluksesta.

Marsu

Kämppäkirjat tunturiladun tukikohtiin

Tunturiladun kämpissä on eräs ikävä piirre ollut se, että kaikki tärkeät paperit, vieraskirjat, kartat ja vihot ovat olleet samassa epämääräisessä kasassa aikakauslehtien sekä dekkarien kanssa.

Tämä epäkohta poistuu lähiaikoina, kun Susikyröön, Susi-Talakselle ja Susi-Kiisalle toimitetaan samanlaiset kämppäkirjat. Kirjoissa on yksien kansien sisällä vieraskirja, tiedoituksia sekä informaatiota ao. kämpän ympäristöstä. Kirjaa säilytetään omassa kotelossaan joka kiinnitetään kämpän seinään tarkoituksenmukaiselle ja näkyvälle paikalle. Kirja on rengasmapin tapainen ja valmistettu vanerista, kuten sen kotelokin.

Kirjan tarkoitus on olla kämpän tärkein kirja, joka otetaan ensimmäiseksi käteen ja tehdään merkinnät vieraskirja-osaan. Toiseksi tutustutaan tiedotuksia-osaan, jossa voi olla tärkeitä asioita esim. paloturvallisuuden kannalta. Myöhemmin, kun kämppään on kotiuduttu, voidaan iltapuhteilla tutustua informaatio-osaan.

VIERASKIRJA -osa

Vieraskirjan käytössä noudatetaan niitä tapoja, joita on yritetty ajaa sisään jo muutaman vuoden ajan. Kirjaan on ensitilassa kirjoitettava:

- tulopäivämäärä, jonka perään jätetään tilaa poistumispäivämäärälle.
- oma nimi, avaimen n:o, kotipaikka ja mahdollisen Tunturikerhon nimi.
- muut samaan ryhmään kuuluvat: nimi, avain n:o, kotipaikka ja kerho.

Näiden tietojen jälkeen voi kirjoittaa vapaasti havainnoista ja kokemuksista. Vapaan kirjoittamisen voi tehdä myöhemminkin, ei välttämättä oman nimen perään.

Vieraskirjan lehtien loppuessa on sen alusta poistettava täysiä lehtiä sopivan ajanjakson verran (esim. vuosi) ja loppuun lisättävä tyhjiä lehtiä. Täydet lehdet sijoitetaan myöhemmin toimitettavaan arkistomappiin.

TIEDOTUKSIA -OSA

Tämä osa sisältää sääntöjä, ohjeita sekä ilmoituksia, jotka koskevat so. kämppää ja sen käyttöä. Osastosta löytyy kämppien järjestyssäännöt, avaimien käyttösäännöt ja ohjeita järjestyksen sekä siisteyden ylläpitämiseksi. Valmistuttuaan osastoon liitetään avain n:o luettelo, varusteluettelo ja pelastuspalveluohjeita.

Osastosta löytyy lehdet havaituille vioille sekä puutteille. "Korjattavaa" - sarakkeella ilmoitetaan mitä on korjattavaa ja "korjattu" - sarakkeeseen kuitataan se, jos asia on hoidettu pois päiväjärjestyksestä.

Koska ilmoitustaulu ei sovi eräkämpän luonteeseen, niin tämän kämppäkirjan Tiedotuksia-osaston pitäisi korvata se. Tällä pyritään poistamaan kaikki epämääräiset "tiedotukset", joita on kirjoitettu tupakkiaskin kanteen ja joita löytyy esim. puupinon takaa.

INFO -osa

Tässä osastossa esitellään Tunturladun tukikohtaa ja sen ympäristöä. Osastoon kerätään tietoja paikkakunnan luonnosta, eläimistöstä, historiasta sekä muista kiinnostavista asioista. Vanhat tarinat paikkakunnalta, aikataulut, kaupat, puhelimet, autiotupatiedot, kalastusalueet ja -luvat ja monet muut asiat, jotka voivat vaikuttaa kämpällä oleskeluun, sopivat Info-osastoon. Osaston sisällön kehittämiseksi toivotaan tuntirilatulaisten apua: Asiantuntijoiden kirjoituksia, muistikuvia, karttoja, piirroksia ym. materiaalia voi toimittaa johtokunnalle.

KIRJAN KÄYTTÖSÄÄNNÖT

Tärkeimmät säännöt ja ohjeet sijoitetaan muovitaskuihin ja niitä ei saa poistaa, eikä niihin saa tehdä muutoksia. Kirjoihin saa lisätä lehtiä ja tehdä poistoja vain TL:n johtokunnan luvalla. Kirjoissa olevista virheistä sekä tulevista muutoksista on ilmoitettava Tunturilatuun (os. Fabianinkatu 7 00130 Helsinki).

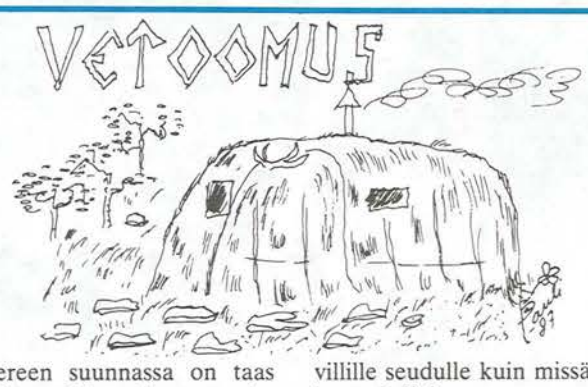
Jos joillekin sivuille saa tehdä täydennyksiä tai lisäyksiä, niin se on mainittu selvästi.

Kämppäkirjojen avulla pyritään Tunturiladun tukikohtien järkevään ja huolelliseen käyttöön, että ne pysyisivät siisteinä sekä viihtyisinä. Kirjojen avulla pyritään myös tukikohtien ja paikkakuntien esittelyyn, jolloin vierailusta tulee antoisampi.

Myös Akukammille tulee vieraskirjojen säilytyskotelo.

Meistä kaikista Tunturiladun tukikohtien käyttäjistä riippuu tuleeko kämppäkirjoista toimivia. Se ei vaadi kuin vähän vaivaa. Samalla vaivalla voidaan vesittää koko idea, jos ohjeita ei noudateta. Seuraavalla vierailulla vaiva voi olla moninkertainen.

Saivare

Tampereen suunnassa on taas tempaistu. Kämppiemme vieraskirjoille on tehty asianmukaiset suojakotelot. Aku-kammin alkuperäiset ja nykypäivänkin vieraskirjat saavat suojakseen puukotelon jossa ne tulevat säilymään parhaalla mahdollisella tavalla.

...Kuka lähtee viemään koteloa? Nyt se on valmis. Kuka ottaa vastaan tämän TÄRKEÄN tehtävän??

Kotelon täysivaltaiseksi viejäksi pääsee ensin ilmoittautunut ryhmä, sillä yksinhän ei saa erämaahan lähteä. Ainakaan niin villille seudulle kuin missä Aku-kammi sijaitsee.

...Yllättää vielä lumimyrsky arktisella tundralla ja hukuttaa lumeen partion vieraskirjakoteloineen päivineen, yksinäisestä vaeltajasta puhumattakaan...

Tarkistakaahan suksenne, rinkkanne ja ahkionne — tiedossa on todella vaativa tehtävä...

Ilmoittautumiset lehtemme toimitukseen.

Kammihiirten ja "Aku-Aku" -korjauspartion puolesta jo etukäteen kiitollisena

susi 1169

TUNTURISUSI- JA JOHTAJASUSIJÄRJESTELMÄN ARVOSTUS TUNTURILADUN JÄSENISTÖN KESKUUDESSA

Vaelluksillani Lapissa olen hyvin usein kämpissä joutunut keskusteluun susimerkkijärjestelmästä ja susimerkkien kantajista. Yleensä olen kokenut, että merkkiä ei arvosteta ja että merkin kantajaa pidetään muita arvottomampana retkeilijänä. Johtui mieleeni suorittaa Tunturiladun jäsenistön keskuudessa pieni haastattelututkimus kyseisestä asiasta.

Postitin kirjeen ja kyselylomakkeen noin viidelle prosentille Tunturiladun jäsenistöstä. Valitsin osallistujat poimimalla kerhojen ja kerhoihin kuulumattomien osoiterekistereistä joka kahdennenkymmenennen nimen ja osoitteen. Haastattelukirje tuli lähetettyä 150:lle Tunturilatulaiselle. Vastauksia tuli hämmästyttävän runsaasti eli 88 kappaletta.

Kyselylomake tuli lähetettyä 56 sudelle tai johtajasudelle ja 97 kappaletta meni ei susille. Oli mielenkiintoista havaita, että vastauksia tuli "susijäseniltä" 43 kappaletta ja muilta 45.

Vain 111 ikää kävi selville osoiteluettelosta. Vastaajista yhtä lukuunottamatta kaikki rohkenivat ilmoittaa ikänsä. Tulosjakautuma oli seuraava:

lähetetyt	
−35	14 kpl
36−50	41 kpl
51−65	49 kpl
yli 65	7 kpl
saapuneet −35	13 kpl
36−50	28 kpl
51−65	39 kpl
yli 65	7 kpl

Vaikuttaa, että nuoremman keski-iän tunturilatulaiset ovat vähiten kiinnostuneita järjestelmästä taikka ovat koti- ja työasioiden tähden kiireellisempiä kuin muut ikäryhmät.

Merkin arvostusta susien keskuudessa osoittaa mielestäni hyvin heidän antama vastaus kysymykseen: jos sinulla on susimerkki, käytätkö sitä. Merkin 43:sta haltijasta vain 9 ilmoitti, ettei käytä sitä. Pääasiallinen syy tähän oli vastaajien mukaan ujous − ei haluttu erottua massasta. Muina syinä oli merkinhaltijan vaatimattomuus − ei koettu olevan niin kovan luokan retkeilijä kuin merkki osoittaa. Pari vastaajaa valitti merkin kärsineen niin pahan inflaation, joko yleensä tai lappilaisen väestön keskuudessa, etteivät halunneet ripustaa sudenkuvaa rintaansa. Mielenkiintoista kyllä, oli myös yksi tunturilatulainen, joka ilmoitti merkin saaneen vasta nykyään niin paljon arvostusta, että hän rohkenee sitä käyttää. Eräs ilmoitti myös käytännön syyn: ei viitsity siirtää merkkiä vanhasta anorakista uuteen.

Kovin monella, jolla ei ollut susimerkkiä, ei ollut kiinnostunut hankkia sitä. Ei-susia oli 45 kappaletta vastaajista, heistä vain 13 ilmoitti suunnittelevansa rääthyyn anomista.

Merkin paikasta sydämen päällä oltiin melko yksimielisiä. Vastaajista 76 piti paikkaa hyvänä, 10 huonona ja 2 ei osannut sanoa. Muutama hyväksyjistä ja moni kriittisesti suhtautuvista piti merkkiä liian isona ja huomiota herättävänä.

Paikkaa huonona pitävät perustelivat näkemystään sillä, että sydämen kohdalla merkki on liian näkyvä − "iskevä" ja liian kunnianarvoinen. Moni viittasi siihen että ko. paikka on varattu kunniamerkeille. Eräs vastaaja ilmoitti, että sydämen päällä tulisi olla muuta kuin susi, joka syö jopa oman lajitoverinsa. Myös käytännön syy esitettiin: eräissä rinkkamalleissa susitunnus jää viilekkeiden alle piiloon.

Järjestäin kaikki ehdottivat hihaa vaihtoehtoisena paikkana merkille. Enimmäkseen tarjottiin vasempaa hihaa, mutta pari ehdotti oikeata puolta. Kuten edellä tuli mainittua, useampi tunturilatulainen piti merkkiä liian isona ja prameilevana.

Suurin osa eli 65 vastaajista piti susimerkkijärjestelmää susien ja johtajasusien osalta hyvänä. Hyväksyjät perustelivat näkemystään sanomalla, että järjestelmä luo yhteenkuuluvuutta, antaa ihmisille tavotteita ja innostusta opetella retkeilyä ja Lapin kulttuuria. Edellytettiin myös että merkki velvoittaa pitämään taitojaan yllä.

Vastustajat viittasivat siihen, että anomuksen voi lähettää kuka tahansa ja kunnon kontrollia tiedoista ja taidoista ei pystytä suorittamaan. Kirjoitettiin, että esimerkiksi kaikki sudet eivät osaa suunnistaa ja susimerkin voi saada seuraamalla muita tunturissa. Muutamat vastaajista kokivat järjestelmän olevan vain jatketta etelän ihmisen suoritusnormeille ja -paineille. Kirjoitettiin, että taidot ovat tarpeen, mutta arvot eivät ja ihmisyys usein unohtuu, kun niellään kilometrejä ja huippuja. Joku koki järjestelmän aikansa eläneeksi nykyään kun susia on pari tuhatta − yhteenkuuluvaisuutta ei enää ole.

Tunturisuden ja johtajasuden vaatimuksia pidettiin yleensä hyvinä. Vastaajista 62 piti järjestelmää hyvänä, joku kyläkin varauksin. Vain 13 piti systeemiä huonona ja 13 ei osannut vastata. Huomioitavaa oli, että moni uusi jäsen ei tuntenut koko järjestelmää ja täten ei osannut antaa vastausta ko kysymykseen.

Vaatimuksia arvostelevat viittasivat usein nykyaikaiseen retkeilyyn: retkeilyvälineet ovat kehittyneet huimasti, matkanteko tuntureille on helpottunut ja on viittoja ja merkittyjä polkuja. Näistä syistä johtuen retkeily on helpottunut ja susimerkkien vaatimukset ovat liian lepsuja. Arvosteltiin myös suunnistus- ja ensiaputaitojen "mittaamisen" vaikeutta sekä sitä, ettei erätaitoja opeteta eikä testata. Hyvin paljon arvosteltiin vaatimusten keskittymistä huippuihin ja kilometreihin sen sijaan että testattaisiin anojan retkitaitoja.

Etenkin johtajasusimerkin vaatimuksia arvosteltiin. Koettiin yleisesti, että pitäisi voida tutkia kokelaan johtajaominaisuuksia eli kykyä toimia retkenvetäjänä. Myönnettiin kyllä, että on äärimmäisen vaikeaa testata yhteistyö- ja sopeutumiskykyä, rauhallisuutta, johtamistaitoa ym johtajalta vaadittavia ominaisuuksia. Huomautettiin myös, että erityisesti johtajasusilta täytyisi testata retkitaitoja.

Parannusehdotuksiakin tuli. Eräs vastaajista ehdotti, että esikarsinta suoritettaisiin paikalliskerhoissa, jossa kokelaan tiedot ja taidot tunnetaan (näinhän jo osin tehdään. Entä kerhoon kuulumattomat?). Ehdotettiin myös järjestettäväksi kursseja kokelaille ja tenttejä kirjekurssien malliin. Eräs tunturilatulainen ehdotti, että perustettaisiin kummisusijärjestelmä, jossa sudet ja johtajasudet opettamalla "kummilapsiaan" varmistaisivat näiden saavan kaikki tarvittavat tiedot ja taidot. Ehdotettiin myös juniorisusimerkin mukaanottamista nuorison innostamiseksi.

Pari vastaajista arvosteli sitä, että vaatimuksissa hyväksyttiin vain Lapin retkiä. Viitattiin etelä- ja keski-Suomen retkialueisiin ja jopa Mont Blanckin huiputtamiseen.

He, jotka hyväksyivät vaatimukset, perustelivat näkemyksiään samoilla ajatuksilla kuin koko järjestelmän hyväksyjät. Vaatimukset ovat sopivan tiukkoja, mutta ovat kumminkin jokaisen saavutettavissa. Ne antavat ihmisille tavoitteita ja innostusta harrastamaan.

Saamieni tietojen perusteella jäsenistö on melko tyytyväinen susimerkkijärjestelmään. Tuloksen myönteisyyteen on varmasti jossain määrin vaikuttanut se, että suurin osa vastaajista oli susia tai johtajasusia. He varmasti suhtautuvat asiaan myönteisemmin kuin muut tunturilatulaiset. Valitettavasti niin moni ei-susi jätti vastaamatta ja näin mahdollisesti arvokasta tietoa jäi tulematta. Toisaalta voidaan todeta, että lähettämätön vastauskin on vastaus.

Huolestuttavana pidin vastauksissa niin rääthyyn kuuluvien kuin muidenkin kirjoittamaa asiaa susien arvostuksesta. Hyvin moni järjestelmän hyväksyjäkin koki inflaation purreen tähänkin asiaan ja kokivat yleisen ilmapiirin arvostelevaksi. Useampi kertoi sekä lappilaisten että muiden retkeläisten suhtautuvan hyvin nuivasti susiin. Moni toivoi, että huonoa mainetta aiheuttaneilta susilta poistettaisiin arvo.

Eräs syy arvosteluun varmasti on, että susimerkin kantaja joutuu usein erityistarkkailuun ja pienikin rike muistetaan leimaavan arvomerkin ansiosta.

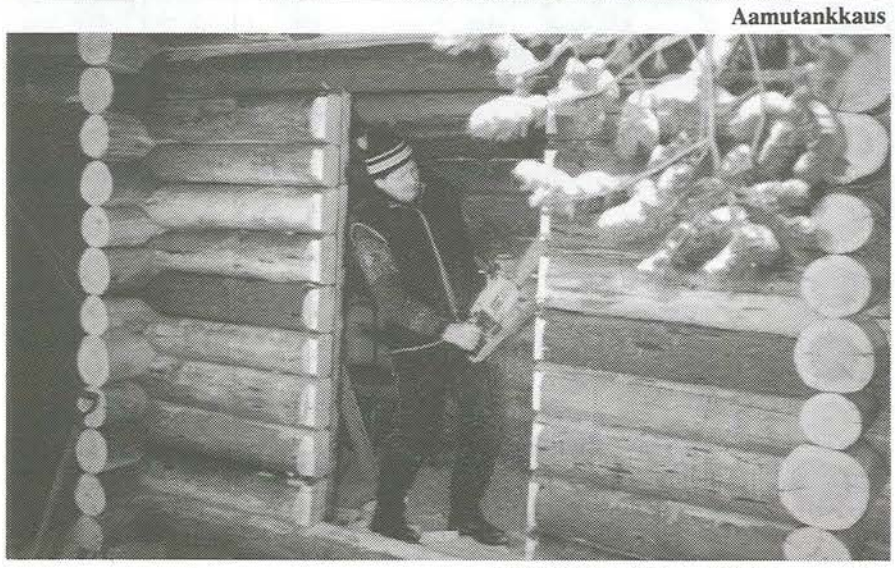
Yleisesti toivottiin, että sudet jättäisivät turhan tärkeilyn pois ja vaihtaisivat sen leikkimieleen ja huumoriin.

Lopuksi haluaisin ilmaista kiitokseni kaikille vastaajille. Oli todella mukava saada runsaasti kirjeitä, perusteltuja mielipiteitä sekä lukuisia tervehdyksiä ja hyvänonnen toivotuksia harrastusnäytteelleni ja johtajasusipyrkimyksilleni. Saamieni kirjeiden perusteella tunturilatulaiset eivät ole turhantärkeitä, vaan heillä on ystävällisyyttä ja huumoria.

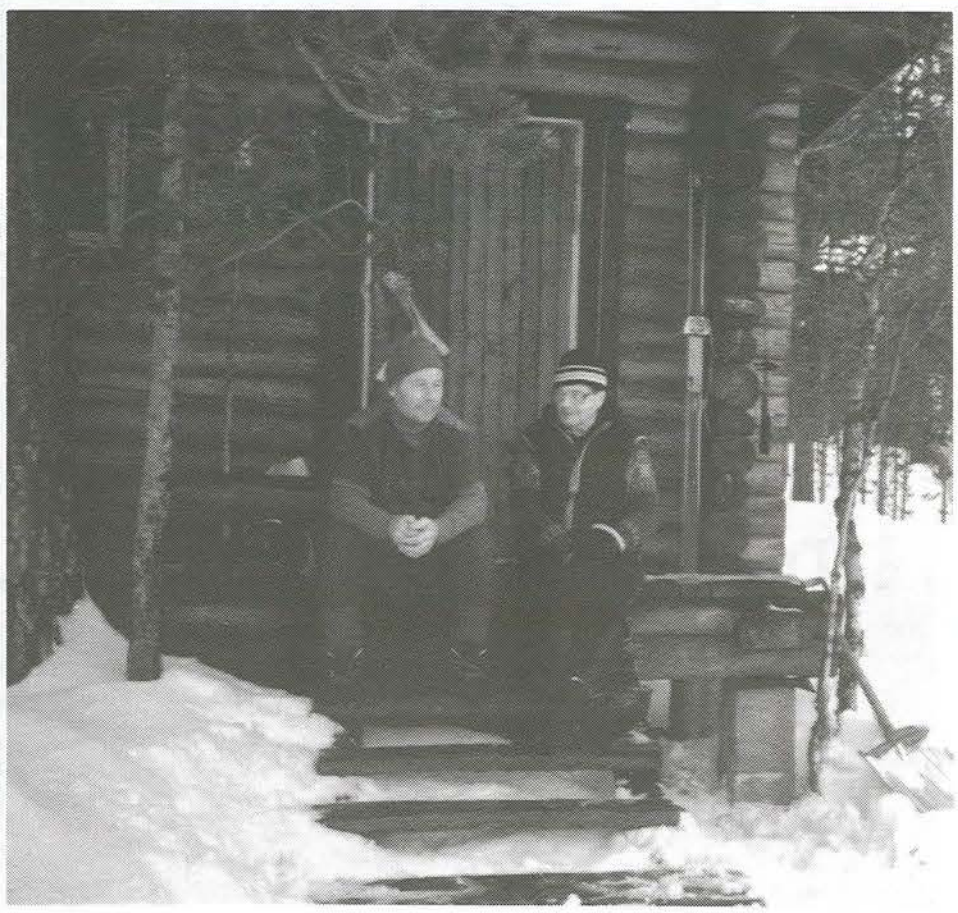
Marita Maula

Aamutankkaus

Päivän ahkerointia. Jälki laadukasta.

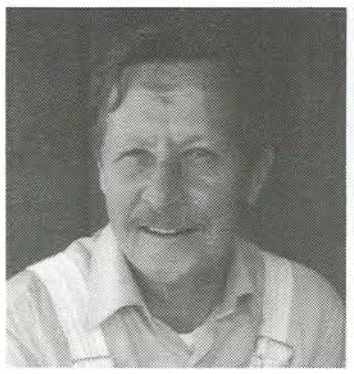

Saunan lämpiämistä odotellessa.

Kuvat: Eino Joukainen

75-vuotisjuhlavuottaan Pekka Huttunen on viettänyt monenlaisen puuhailun parissa Tunturiladun ja etenkin kämppien kunnossa pysymiseksi.

Ikäsudet 1987

Urho Hulkkonen, ikäsusi n:o 66

Urkki, josta käytetään jäljempänä nimitystä Hän, vaelsi ensimmäisen lapinkäyntinsä v. 1961 Lemmenjoella. Siellä häneen tarttui tämä tunturilatulaisten tauti niin, että käyntejä on kertynyt yhteensä 38, joista eräretkiä 18, ja yli 50 tunturin huipulla hän on käynyt ihailemassa lapin maisemia ulottaen retkiään Norjankin puolelle.

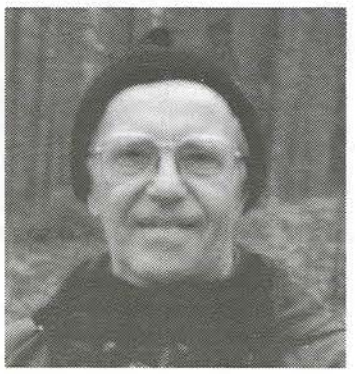
Urkki liittyi Tunturilatuun v. 1962 ja vihittiin tunturisudeksi n:o 356 v. 1963. Hän on myös Kavtsin perustajajäseniä ja toimii aktiivisesti kerhossa mm. kämppätoimikunnan jäsenenä käytänöllisine ideoineen.

Urkki on taitavana remonttimiehenä tiennyt, missä tarvitaan "kittiä kans" ja niinpä hän on puuhaillut kaksissa Susikyrön, kolmissa Susi-Talaksen ja yksissä Susi-Kiisan talkoissa sekä lukemattomat kerrat Kärrikaltion rakennustalkoissa.

Hän heilutteli myös Tunturiluutaa v. 1979 Tulppio – Nuortijoki välillä, ja on ollut kymmenkunta kertaa susiaisten valmistelupuuhissa.

Erityisen merkittävää on ollut Urkin lämminhenkinen huumori yhteisissä tilaisuuksissa osaltaan hyvän yhteishengen ylläpitäjänä.

Urkki on kuntoillut Suomen Ladun kultaisen mestarimerkin ja hänelle on myönnetty Suomen Ladun pronssinen ansiomitali.

Kalle Keränen, ikäsusi no 67

Kalle aloitti eräretkeilyn Lapissa 70-luvun alussa. Lappi taamosi hänet heti ja vetää puoleensa niin kesällä kuin talvellakin jatkuvasti. Hänen mukanaan on moni alkava retkeilijä saanut ensikosketuksen Lapin kairoihin. Ansioistaan eräretkeilijänä on hänet vihitty tunturisudeksi vuonna 1974 ja koroitettu johtajasusien rääthyyn 1978. Hänelle on myönnetty Suomen Ladun pronssinen ansioplaketti – jopa kahteen kertaan.

Kalle on toiminut erittäin ansiokkaasti tunturiretkeilyn hyväksi lähinnä Tunturikerho Kolbman piirissä, jonka kerhotoimikunnan jäsen ja varapuheenjohtaja hän oli 1973–77. Aktiivisena retkeilijänä Kalle on vetänyt Kolbman eräretkiä eri puolille Lappia. Taitavana ja kätevänä hän on selvinnyt vaikeistakin tilanteista erämaassa. Kerran hän mm valmisti talvisella hiihtovaelluksellaan nuotiolla palaneen saappaan varteen uuden terän tunturikoivusta ja makuualustan palasta – sekä hiihti sillä eräretken loppuun.

Kallen ideoinnin pohjalta ryhdyttiin valmistamaan suuren suosion saanutta pienahkioita, malli Kolbma. Niitä valmistettiin talkoilla Kallen luovuttamisssa työtiloissa ja välineillä useiden vuosien aikana lähes sata kappaletta. Myös muualla on samaa mallia myöhemmin valmistettu runsaasti. Muitakin Kallen ideoita eräretkeilyvälineiden kehittämisessä on toteutettu. Hänen apuaan ja firmansa varastotiloja on käytetty edullisen retkimuonan ym välittämiseen pitkän aikaa.

Myös Tunturiladulle on Kalle ojentanut tarvittaessa auttavan kätensä edesauttaen siten Tunturiladun tarkoitusperiaatteiden toteutumista.

Tunturisudet 1987

N:o	Nimi	Er	Kä	Hu
1490	Alalammi, Erkki, Pirkkala	7	3	56
1491	Aura, Olli, Lappeenranta	8	37	45
1492	Auvinen, Pekka, Oulu	13	10	45
1493	Havo, Onni, Lappeenranta	9	15	40 n.
1494	Hovi, Liisa, Espoo	10	–	>30
1495	Hovi, Tapani, Espoo	8	–	>30
1496	Huotari, Liisa, Espoo	5	1	12
1497	Järvenpää, Anna-Liisa, Espoo	5	6	34
1498	Kiukas, Raimo, Lappeenranta	16	–	35
1499	Luhas, Eino, Imatra	14	6	12
1500	Mäkelä, Marja-Liisa, Helsinki	7	16	29
1501	Rajala, Reijo, Tampere	6	7	29
1502	Ranta, Erkki, Helsinki	13	3	14
1503	Rovio, Kari, Ylöjärvi	9	5	>15
1504	Salonen, Pirkko, Tampere	5	3	19
1505	Uurainen, Markku, Orimattila	7	4	30
1506	Varis, Marjatta, Espoo	2	5	10

Er = eräretket
Kä = muut käynnit
Hu = huiput

Johtajasudet 1987

160. Erkko, Eero, Helsinki
Susi n:o 1401/-83

"Retkitiedosto RAT" on Eeron harrastusnäytteenä, joka tuli kavtsilaisten tietoisuuteen oman tiedotteen "Väärtin" välityksellä. Tarkoituksenahan on jatkaa retkialuekartaston ajankohtaisuuden ylläpitämistä, sillä "vain kolmen viimeisen vuoden tiedot pidetään taltioituina. Kolme vuotta vanhemmat tiedot ovat usein jo liian vanhoja" Eeron tekstiä lainaten. RA-Tin jatkuvuuteen tulisi pyrkiä ja sen laajentaminen muiden kerhojen piiriin ei liene mahdottomuus. Kavtsilaisten käytössä RAT on vuoden vaihteessa. Eero tunnetaan kiireistään huolimatta hyvin rauhallisena kaverina, joka johtajasusianomuksensakin jätti n. tuntia ennen susivaliokunnan kokousta todeten vain: "ehtihän se". Eräretkiä tämä lättyjen ystävä on tehnyt 18, joista talvella 5 ja kesällä 13. Huippuja hän on kavunnut kunnioitettavan määrän eli yhteensä 100 ja niistä 15 on yli 1 000 m:n. Eräretkiä Eero on suunnitellut ja johtanut 7 kertaa ja hänen toteamuksensa on: "vaellus on ryhmän eikä vetäjän retki".

161. Hämäläinen, Eero
Helsinki
Susi n:o 1447/-85

Vaeltaja Eeron retket nimenomaan eräretket (19 kpl: talvella 3 ja kesällä 16) eivät mahdu tavallisen anomuspaperin varaamaan tilaan, vaan liitteitä tarvitaan siihen samoin kuin tunturihuippujen luettelemiseenkin. Yli 1000 m:n huippuja hänellä on 13 kpl ja muita 63 kpl. Ihan hengästyttävää oli käydä lävitse n. 1/2 kiloa paperia tässä viimeisen päälle tehdyssä johtajasusianomuksessa. Talvella 1987 tehty johtajasusivaellus Utsjoki – Paistunturit – Muotkatunturit – Lemmenjoki – Kiilopää oli pituudeltaan 385 km. Harrastusnäyte "Saamelaiset, saamenkieli, mytologia – Pohjoisen sanoja" on luku sinänsä. Kirjallisuutta on tutkittu erinäiset määrät ja tuskinpa monikaan tietää, että Lapissa on kahdeksan vuodenaikaa. Eräretkien vetäjänä ja suunnittelijana Eero on ollut 12 kertaa ja opaskurssin käyneenä hän on ollut oppaana myös kansainvälisillä erävaelluskursseilla.

162. Jauhiainen, Erkki, Raisio
Susi n:o 1427/-84

Kyselykaavakkeen pohjalta laadittu tutkielma "UKK-puiston saunoista sekä niiden käytöstä että tarpeellisuudesta" on antanut kuvan siitä, että yli 50 % haluaa saunoa kesällä vaelluksensa aikana ja vastaavasti talviolosuhteissa vähän yli 40 % haluaa löylyihin samoissa olosuhteissa. Joka tapauksessa melkein 70 % kyselykaavakkeen täyttäjistä, joita oli 62 henkilöä, kannattaa saunoja nim.omaan Saariselän alueella ja muualla Lapissa n. 60 % kysellyistä. Mielenkiintoinen tutkielma kuvineen saunojen nykykunnosta Saariselän maisemissa. Eräretkiä Erkki on suorittanut 12 kpl, joista talvella 2 ja kesällä 10. Itse hän on suunnitellut ja johtanut 9 retkeä. Johtajasusivaellus on suoritettu kesällä 1986 Lemmenjoelta Saariselän kautta Raja-Jooseppiin ja matkaa on kertynyt runsaasti yli 300 km:n. Huippuja tällä vaeltajalla on 46, joista yli 1000 m:n 8 kpl.

163. Jauhiainen, Pirjo, Raisio
Susi n:o 1428/-84

Johtajasusivaellus on suoritettu vuonna 1986 ja reitti on sama kuin aviopuolison Erkin. Eräretkiä on Pirjolla 10, joista talvella 4 ja kesällä ja eräretkiä hän on suunnitellut ja johtanut 5,5 kertaa. Tunturihuippuja on kiivettynä 44 kpl, joista yli 1000 m:n 8 kpl. Kyselykaavake on ollut perustana Pirjonkin tekemälle harrastusnäytteelle, jonka aiheena on "Retkeilijän EA-tarvikkeet sekä EA-tieto (taito)." (Ei saa julkaista.) Voitaneen kuitenkin sen verran tuloksista mainita, että yli 50 %:lla oli mukanaan tyydyttävästi ensiapuun tarvittavia varusteita. Pirjon mielestä pitäisi kuitenkin yhä enemmän kiinnittää huomiota kerhojen keskuudessa käytävien EA-kurssien järjestämiseen.

164. Koivunen, Saara, Jyväskylä
Susi n:o 604/-67

Saaran olemme oppineet tuntemaan innokkaana ja menestyksellisenä osallistujana Erävaelluksen Suomen mestasruuskilpailuihin. Lapissa hän on tehnyt 18 eräretkeä jakautuen 6 talvella ja 12 kesällä suoritettuun retkeen. Itse hän on suunnitellut ja johtanut näistä 6 kertaa. Tunturihuippuja hänelle on kertynyt mahtavat 90, joista 6 kpl 1000 m:n. "Parikymmentä vuotta sutena hääränneelle", kuten hän itse mainitsee, antoi vauhtia johtajasusivaellukselle Outsin nykyinen puh.johtaja. Talvella -87 tästä tuli sitten tosi ja vaikeuksien kautta hän selvisi Paistuntureilta Muotkan ja Lemmenjoen kautta Ivaloon 13 vuorokaudessa ja kilometrejä yli 400. Harrastusnäytteenä Saaralla on "Retkiahkio yleismalli", jota hän on vuosien myötä kehitellyt retkillä saatujen testausten antamien osviittojen mukaisesti. Myös valjaat ovat omatekoiset ja lupaa tuoda teelmät "näytille".

165. Laukkanen, Pekka, Vantaa
Susi n:o 1436-84

Suomen Ladun eräopaskurssin käyneenä ja tietoisena susien viidestä käskystä Pekka on suorittanut johtajasusivaelluksensa yksin. Tämä vaellus on suoritettu vuonna 1987 toukokuun hangilla ja kaverilla on ollut tosi huimat päivämatkat, joista pisin 72 km. Tässä varmaankin yksi syy, miksi hänen harrastusnäytteensä "Tutkielma: Yksinkulkijan turvallisuus talvieräretkellä" koskee juuri tätä asiaa. Tämä kirjoitus tullaan julkaisemaan lähitulevaisuudessa Tunturilatu-lehdessä ja tullee varmaankin aiheuttamaan runsasta mielipiteiden vaihtoa asiasta. Varusteluettelossa kiinnittää huomiota 2 kpl kompasseja, joka on taannut varmuuden hänen aikaisemmillekin yksinvaelluksilleen. Eräretkiä Pekka on tehnyt 16, joista 7 talvella ja 9 kesällä sekä itse suunnitellut ja johtanut 11 kertaa. Huippuja vaelluksilla on ylitettu 56, joista 11 on yli 1000 m:n.

166 Maula, Marita "Marsu", Helsinki
Susi n:o 1437/-84

"Tunturisusi- ja johtajasusijärjestelmän arvostus Tunturiladun jäsenistön keskuudessa" on Kavtsin sihteerin harrastusnäytteenä. Haastattelukirje lähetettiin 150 tunturilatulaiselle ja näistä palautettiin 88 kpl. Siksi mielenkiintoista tietoa tämä palautuskirjeiden anti sisältää, että tutkielma tulisi saattaa kaikkien tunturilatulaisten tietoon. Välittyköön tässä Marsun kiitokset kaikille vastaajille. Johtajasusivaelluksen Marsu on suorittanut kevättalvella 1987 Pallakselta Kilpisjärvelle ja kilometrejä kertyi 385. Marsu on tehnyt eräretkiä yhteensä 16 kpl, joista talvella 9 ja kesällä 7. Itse hän on suunnitellut ja johtanut 3 eräretkeä. Huippujen luku nousee 66:een, joista 11 kpl on yli 1000 m:n.

167. Mäkelä, Martti, Helsinki
Susi n:o 1139/-74

Martin harrastukset purjehdus, sukellus, suunnistus, hiihto ja vaellus luovat otollisen maaperän hänen vielä yhdelle kiinnostuksensa kohteelle, josta tehty harrastusnäyte "Valokuvaus harrastuksenani" on selvänä osoituksena. Mukaan liitetyistä herkistä kuvista teksteineen kuvastuu hänen rakkautena luontoon ja luonnonilmiöihin. Näitä kuvia susivaliokunnan eräs jäsen alan ammttilaisena tutki hyvin tarkoin. Itse, itse toistuu vaellusten johtajan ruudussa, sillä 14:sta eräretkestä Martti on johtanut 11 retkeä, joista suoritettu talvella 5 ja kesällä 9 retkeä. Johtajasusivaellus on tehty Saariselän maisemissa 1987 ja matkaa on kertynyt lisineen 388 km. Tunturihuippuja hänellä on yhteensä 46 ja näistä 10 yli vaaditun 1000 m:n.

168. Rimppi, Juhani "Jussi", Espoo
Susi n:o 1442/-84

Susi-Talaksen puusuojan talkoista sananmukaisesti "kairankiertäjän" nimen saanut Jussi on kekseliäs suunnittelija, joka harrastusnäytteeksensä on valmistanut matkamittarin. Mittari valmistui parahiksi keväällä 1987 ja joutui 16 päivän vaelluksella Pallakselta Kilpisjärvelle kovaan testiin. Tämä vaellus oli muuten Jussin johtajasusivaellus ja matkaa kertyi 314 km. pienistä keliolosuhteista johtuvista hankaluuksista huolimatta tuo mittari todettiin tarkaksi ja käyttöön soveltuvaksi. Jatkossa varmaankin mittaria vielä parannellaan ja tehdään lisätarkistuksia. Jussin laskelmien mukaan mittarin osat hankittaessa tulevat maksamaan alle 100 markan, häneltä suurin osa tarvikkeista löytyi romulaatikosta. Erävaelluksia Jussi on tehnyt 21 ja johtanut niistä itse 4 retkeä. Näistä retkistä 8 on suoritettu talviolosuhteissa ja 13 kesällä. Huippuja on vuosien varrella kerääntynyt 53, joista 6 yli 1000 m:n.

Tunturisusi n:o 1500 on Marja-Liisa Mäkelä Helsingistä

Susiaisturinaa

Susivihkijäiset on syksyn tapahtuma Tunturiladussa. Kolbma vastasi toteutuksesta 20-vuotisen taipaleensa kunniaksi järjestämällä Tunturiladun syyskokouksen ja susivihkijäiset seurakuntien leirikeskuksessa Ylöjärven Julkujärvellä.

Itse vihittäville susille muistelun aihe vielä pitkäksi aikaa jälkeenpäin. Muistoja tapahtumasta jää myöskin järjestelyistä, niin vieraille kuin omalle väelle.

Perjantaina iltapäivällä talkooväki alkoi kerääntyä paikalle. Ensimmäisten tullessa sataa tihuutti vielä, mutta illan vanhetessa jo kuukin pilkisteli pilvien lomasta. Touhu oli melkoinen, kantoja väännettiin irti maan syleilystä, polttopuita pilkottiin, isot teltat piti saada pystyyn ennen pimeän tuloa, viitoitus paikalleen, kahvipaikat kuntoon ja koristeet paikkoja somistamaan. Seuraavan aamun myötä järjestelyt olivat loppusuoralla.

Shamaanin louekin oli ilmestynyt jyrkän rinteen kainaloon, kuusien alle suojaisaan notkelmaan. Noidan tulipuukin piti saada ylhäältä harjanteelta alas. Suuri musta kanto korkean mäen päällä näytti suorastaan häijyltä, vaikka siitä oli juuret katkottu pois. Polku mäen päältä johti suoraan noidan louteelle ja kanto könötti polun vieressä.

Ei muuta kuin kanto alas polkua pitkin, mutta voi hyvä jysäys, kanto pyyhkäisi suoraan rantaan. Läpi ryteikön tuo musta möhkäle painui alas, liekö mennyt tarkastamaan noidan tulosuuntaa. Köysien kanssa kiskottiin noidan tulipuu paikalleen. Puolen päivän jälkeen alkoi Tunturiladun syyskokous kahvittelun merkeissä. Itse kokouksessa käyttivät vasaraa, naulasivat Peeran majan ovet kiinni, lie tapana monessa talossa pohjan perillä.

Kokouksen jälkeen siirryttiin ulos luontoon. Kahvittelulla se vain alkoi lunnossakin, minkä jälkeen pistivät Tunturiladun ja kerhojen edustajat ottamaan mittaa toisistaan.

Tehtävänä polttaa naru poikki. Kovin olivat laittaneet narun korkealle ja puita vähänlaisesti. Kisan jälkeen olikin aika siirtyä valaistua polkua pitkin noidan tulille. Jyrkältä rinteeltä katse tapaili kohden noidan asentoa ja siinähän se oli, noita istui tulilla.

Kirkkomaalle oli noita tullut, ei sitä pirkkalaiset heti löydä. Noidan kehuskellessa tulia hyväksi sekä kahvia keitellessä alkoivat sudet kerääntyä paikalle. Sudenpennuista vihittiin susia, arvokkaampien susien seuratessa ympärillä toimitusta. Tulessa karkaistulla julman näköisellä leukulla lie veistänyt merkin susien turkkiin sekä kuksasta hokkua tarjoten noita hyväksyi pentuparat susien rääthyyn.

Liekö saanut vihiä pirkkalaisten tulosta kun loveen lankesi ja susien nostaessa karvansa pystyyn shamaani katosi yön pimeyteen tähtien tuikkiessa suurien kuusien lomasta.

Vaikuttavan tapahtuman jälkeen olikin aika siirtyä tanssilavan läheisyyteen. Ennen tanssia suoritettiin arpajaiset. Korva tarkkana itsekukin seurasi arvontaa, silmän tarkatessa päävoittona olevaa ahkiota. Ahkion voitti Matti Varvio, onnea vain Matti.

Viimeisenä ohjelmana olikin sitten tanssit kirkonmaalla ja mukavaa tuntui olevan koska jatkoaikaakin tarvittiin.

Uuden aamun koittaessa sudet kerääntyivät männikköiseen rinteeseen pitämään susien kokousta. Kaikki loppuu aikanaan ja niin tuli aika sanoa näkemiin, toivottavasti kotimatkanne meni hyvin.

Kiitoksia ystävät käynnistänne. Nähdään taas.

Jonte

Lapin hulluuden synty

Kalareissu Tulppioon tuli vähän niinkuin työtapaturma. Serkku kehuskeli käyntiään Tulppiossa ja sitä mahtavaa kalantuloa. Sitä kuunnellessa tuli mieleen ajatus, olisihan siellä mukava käydä. Toin myös ajatuksen julki ja sehän oli sitä myöten selvä. Serkku sanoi, että juhannuksena sitten mennään, pidetään asiaa sovittuna. Tuli siinä monta kertaa mieleen kevään aikana, että pitäisi pitää ajatukset itsellään eikä esitellä julkisesti. Reissu kuitenkin läheni, otin töistä vapaata juhannuksen seutuun muutaman päivän ja olin valmis lähtöön.

Serkku tuli vastaan työmaan portille ja sitten lähdettiin. Ajettiin yhtämittaa Rovaniemelle missä menimme Kemijokivarteen yöksi. Telttaa ei ollut, vain muovia ja makuupussi sekä mahtavasti sääskiä. Jotenkin yö meni vaikka ei se niin hääviä ollut avonaisen taivaan alla, kun vähän vettäkin rapsahti. Aamulla käytiin syömässä Rovaniemellä ja ostettiin kalaluvat.

Sitten vain kiireesti kohti Tulppiota ja kalavesiä. Muutaman tunnin automatkan jälkeen olimme perillä. Kamppeet pois autosta sekä sääskiöljyt nahkaan. Helle on mahdoton, noin +30 astetta ja sen kyllä huomaa. Rinkat selkään ja matkaan kohti tarujen Nuorttia. Mutkia matkaan tulee yllättäen, maastossa on kompassihäiriöitä ja joudumme liiaksi itään mikä tietää useamman kilometrin ylimääräistä lenkkiä. Ylitämme Maskaselän melkein korkeimmalta kohdalta. Sääsket senkun lisääntyvät, tuntuu siltä että me olemme ainoat syötävät olennot tässä hirmuisessa helteessä. Olkapäitä pakottaa, rinkan paino tuntuu aivan ylivoimaiselta, kaulusnappeja ei voi avata, vain sääskiöljyä lisää. Tulemme harjanteen päälle ja lähdemme laskeutumaan kohden Pitkävuotso nimistä suota. Edessä on mahtava petäjä, oikea lapin aihki. Petäjästä roikkuvat tuoreet raapaleet, karhu on noussut pystyyn mäntyä vasten ja vetänyt kynsillään naarmut kaarnaan.

Jopa tuli virkistystä, jalka nousi reippaasti ja matka taittui nopeaan. Nuorttijoelle vain vikkelään. Pensaista lähtevät linnut säikäytti moneen kertaan, sitä kun luuli karhun tulevan joka puskasta. Tulimme aivan vastapäätä Kärekeojan kämppää, tosin Nuorttijoki oli välissä melko leveänä ja vikkelästi virraten.

Sattui vain niin että meidän puolella jokea oli vene, kyllä kelpasi, istuttiin mättäälle ja katseltiin virtaa. Serkku piti sinistä hetkeä, pisti piipun palamaan ja katseli silmät sikkarassa jokea. Aikamme istuttua pakkasimme tavarat veneeseen, lykkäsimme veneen vesille ja loikattiin kyytiin. Sauvoilla vain vauhtia veneeseen ja sitähän tuli, virta nimittäin kävi myös apumieheksi ja se oli vauhtia se, mentiin reippaasti alavirtaan. Tulihan se vastaranta sentään, vedettiin vene rantaa myöten kämpän kohdalle ja lähdettiin katsomaan kämppää. Tyhjä oli, ei ollut kukaan osunut kämpälle. Kämppä oli melko uusi, siinä oli kaksi huonetta, iso ja pieni. Majoituimme pienempään. Söimme kiireesti vähän eväitämme sillä mieli teki kalaan, sitä kun piti olla senkun rannalle nostelee. Onget kuntoon nopeasti, mustapilkkuinen kirkas lippa kiinni siimaan ja joutuin joelle kaloja kuiville nostelemaan. Ilta meni joutuisasti, menipä yli puolen yönkin, taitaa olla parasta kun lähtee kahvin keitolle kämpälle ajattelin ja lähdin myös. Syönti oli ollut aivan mahdoton, tosin ne oli sääsket kun söi, kalat eivät olleet syöntituulella. Sain kahvit keitettyä serkun tullessa, oli muutaman sitin onnistunut saamaan ylös.

Kahvia juodessa katselimme jokea, vesi virtasi ja kalat jossain pinnan alla tarkkaili syötäviä hyönteisiä joen pinnalla. Tuikit veden pinnalla paljasti kalojen olevan ruokailureissulla. Käymme nukkumaan muutamaksi tunniksi. Heräsin vähän ennen neljää aamulla ja totesin kämpän tyhjäksi. Serkku on jo lähtenyt, kiireesti ylös ja kalaan. Ulos tullessani näin serkun istuvan kahvimuki kädessä nuotion ääressä. Katsoin joelle, usvahattaroita nousi joen pinnasta ja tuikit olivat pois.

Serkun lähtiessä harppomaan kohti alavirtaa, nautiskelin nuotion lämmöstä samalla eväitä haukaten. Kahvia juodessa tuli mieleen kämpän vieraskirjan viimeinen kohta ennen meitä, kolme karhua nähty vastarannalla, vain päivää aikaisemmin meidän tuloa. Kerään kalavehkeet ja lähden myös jokea seuraten myötävirtaan. Istun kivellä joen mutkassa, heitto jää kesken, kuuntelen ääntä mikä kantautuu korviini Ääni minkä kuulen ei sovi mihinkään tuntemaani ääneen, se on nyt karhu varmaankin. Nyt taisi tulla tulemus, katselen korkeita puita ympärilläni ja näen vain sileitä suoria runkoja.

Taitaa käydä niin, että tarpeen vaatiessa näihinkin puihin löytyy oksat. Ääni lähenee ja voimistuu, seuraan äänen lähestymistä. Tuolta joen toiselta puolen, sieltä tulee jotain, mutta nehän on poroja. Poroja on kymmenittäin, satoja. Äänet kuuluvat tästä laumasta, ne pitävät ihmeellistä röhkinää. Tunnen helpotusta, vähältä kuitenkin piti ettei alushousut menneet vaihtoon. Aamupäivällä toteamme saaliin jääneen täysin nollille, lähdemme nukkumaan päiväksi. Illalla aloitame uudestaan tositoimet pelastaaksemme kalat veden varasta. Seuraava ilta ja aamuyö eivät anna tulokseksi muuta kuin liikuntaa. Lähdetään pois Nuorttilta, mennään Tulppiojoelle. Toteutamme ajatuksen kovan helteen jatkuessa ja sääskien valtavan suvun seuratessa matkamme kulkua.

Kulleroiden kukkiessa ympärillä ja sääskien raivoisan hyökkäyksen saattelemina tavoitamme vanhan porokämpän. Sisään kämppään tultaessa tuntui oikein mukavalta. Kämpässä on mukavan viileätä ja hämärää. Oikaisemme laverille aikomuksena ottaa kevyet kenttäsikeet, mikä jäi kylläkin aikomukseksi. Täällähän on sääskiä yhtä paljon kuin ulkona. Katse kiertää seinänraoista lattianrakoihin ja edelleen kamiinan vierellä olevaan tuohikasaan. Savustetaan ne ulos, näytetään niille. Tuumasta toimeen, kaminasta pelti kiinni ja tulet tuohiin, niin eiköhän sääsken ininä kämpästä lopu. Kämppä täyttyy savulla, sääsket peräänty-vät. Yskien yritämme nukkua, mutta savun poistuessa sääsket käyvät uuteen rynnäkköön.

Otan makuupussini sekä muovia ja painelen ulos. Serkku jääköön sisälle köhimään, minä nukun mieluummin taivasalla. Teltta olis nyt poikaa, mutta kun ei ole niin männyn juurelle vain.

Herään pian, sillä makuupussin päällä ollut muovi sääskien takia lisää tunnetta että olen tullut kuumaan saunaan nukkumaan. Äkeissäni nousen ylös, nukkuminen jääköön. Menen kalaan, sieltä ei kuitenkaan tule mitään tähän aikaan päivästä, mutta onpahan jotain tekemistä. Joki on kapea, siellä täällä leveämpi suvanto. Heitän suvantoon lipan ja johon syntyi elämää. Tammukat olivat aivan villinä, lyhyessä ajassa pelastan monta veden varaan joutunutta kalaa kuivalle maalle. Katselen saalistani, lähes parikymmentä tammukkaa lojui rannan ruohikossa, joukossa muutama kookkaampikin. Keitimme kalaa pakissa ja paistoimme nuotion loisteessa. Kaksi vuorokautta söimme vain kalaa, tammukoita tuli senkun ilkesi ylös nostella.

Suolasimme kalaa myöskin etelän tuliaisiksi, sillä pitäähän jotain näyttöä olla puheitten painona. Etelään lähdön aika läheni, aamuselta on tarkoitus lähteä joten päätämme nukkua vähän pitempään jaksaaksemme paremmin matkata. Kuulen kolinaa ja nenään käy kahvin haju, katson kelloa, se näyttää kolmea ja on aamuyö. Oletko seonnut vallan kokonaan kysyn epäuskoisena ja kuulen selityksen, eiköhän lähdetä vielä jäähyväiskalalle ennen aamun lähtöä etelään. Hullu mies mutta olkoon, lähdetään katsomaan josko sinne olisi jäänyt muutama kala lompoloon. Ilma tuntuu painostavalta, mustat pilvet lähestyvät matalalla. Valtava jyrähdys katkaisee painostavan hiljaisuuden ukonilman noustessa aivan yllemme. Vettä alkaa satamaan, ensin harvakseen ja sitten yhä kiihtyen kovaksi kaatosateeksi. Tuuli yltyy ja kohta olemme keskellä mahtavaa ukkosmyrskyä. Palaamme juoksujalkaa takaisin kämpälle, sieppaamme kamppeet matkaan ja jatkamme samantien autolle. Matkan edetessä lausun julki mietteeni, eiköhän tulla uudestaan ensi kesänä.

Matka kohti etelää taittui joutuisasti aamun aikaisina tunteina, lapinhulluus on syntynyt.

Jonte

Pekka Laukkanen

Yksinkulkijan turvallisuus eräretkellä

Tunturikulkijan viisi käskyä:
– älä koskaan lähde yksin tunturiin
– varustaudu aina pahimman varalle
– älä koskaan yliarvioi itseäsi
– opi tuntemaan luontoa
– kunnioita tuntureita
tuttuja sanoja varmaan jokaiselle retkeilijälle.

Olen usein pohtinut syitä miksi ihmiset lähtevät yksin tunturiin ja miksi minä itse lähden yksinäisille vaelluksilleni. Syynä voi olla hyvinvointiyhteiskunnan pitkälle viety holhous ja turvallisuus; on ohjeita ja määräyksiä sekä poliisin tutkia teiden varsilla.

Kuitenkin yksin liikkuessa kokee luonnon herkemmin; milloin ystävällisen, milloin vihamielisen. Joillakin voi syy yksinkulkuun olla puute sopivasta retkiseurasta tai romanttinen seikkailunhalu, sillä metsästäjät ovat vuosisatoja kulkeneet omia virkateitään yksin.

Palattuani yksinäisiltä vaelluksiltani olen aina silloin tällöin kuullut: "Etkö tiedä, älä lähde yksin tunturiin?" Olen kuullut hyvää tarkoittavia neuvoja, mutta koskaan ei kukaan ole vaivautunut kysymään miten järjestin turvallisuuteni näillä yksinäisillä vaelluksillani. Tietysti on riskinsä liikkua yksin erämaassa, olipa se kaukaisessa Lapissa tai lähimetsissä, mutta elämä itse on jo riskialtis yritys.

Riskejä on monenlaisia; on harkittuja, älykkäitä riskejä, on epävarmoja, tuntemattomia riskejä ja tyhmiä riskejä. Jos lähtee tunturiin vailla suunnistustaitoa ja heikoilla varusteilla, se on tyhmä riski, mutta tietoon, taitoon ja kokemukseen perustuva harkittu riskinotto on ns. älykäs riski; sillä eteen tulee harvoin ennalta arvaamattomia tilanteita.

Varustautuminen pahimman varalle edellyttää hyvää makuupussia, jolla tarkenee vaikka keväinen päivänpaiste muuttuu hyytäväksi viimaksi/talveksi. Vaatetta saa olla mieluimmin liikaa kuin liian vähän mukana ja parin päivän ylimääräinen muona-annos ei paljon paina, mutta antaa lisää turvallisuutta mikäli sääolosuhteet pakottavat viipymään aiottua pitempään maastossa.

Huolellinen ennakkosuunnitelma reitistä, ja aikalaskelmat ovat kyllä paikallaan, mutta niistä ei kannata jääräpäisesti pitää kiinni mikäli sää käy hankalaksi. Jos taivas ja maa on yhtä kiehuvaa hornankattilaa on parasta kaivautua lumeen – siksi aina kaivuuseen sopiva lapio mukana – tai arktisen myrskyn kestävä teltta pystyyn. Mikäli on kuljettava myräkässä ja jos tuuli on vastainen: pidän parempana kääntää sukset takaisin lähtöpaikalle päin ja palata takaisin, kuin puskea epätoivoisesti suunniteltua reittiä eteenpäin. Sillä lomaillessa ei ole niin tärkeää piteneekö vaiko lyheneekö matka päivällä tai parilla.

Lumiluolan tekoa varten pidän sadeasua mukana, koska lumen kanssa puurtaessa aina kastuu. Huonolla ilmalla luolan teko on parasta aloittaa tekemällä ensin tunneli lumen sisään ja sitten laajentaa makuuja oleskelutilojen teolla. Lohkaresuojan teko on mahdotonta kovassa tuulessa. Pidän viisaampana aloittaa kaivautumisen lumeen melko pian esim. myräkän alettua, mikäli sää asettuu niin voihan aloittamansa kaivuutyön keskeyttää ja jatkaa matkaa. Hapen saannin olen turvannut jättämällä oviaukon hataraksi esim. telttaa tai avaruushuopaa oviverhona käyttäen sekä makuutilaan räppänä suksisauvasta. Parempi vetoinen luola kuin tukehtuminen hapen puutteeseen. Lumiluolan tai lumikuopan rakentamista on paras harjoitella kauniilla säällä, sillä pahalla ilmalla ja huonossa näkyvyydessä, ellei ole kokemusta lumisuojien rakentamisesta, on todella pulassa.

Liikkuessani alueilla, joissa ei juuri ole muita retkeilijöitä, olen noudattanut mitä suurinta varovaisuutta. Tuntureita ja jyrkkiä nyppylöitä laskiessa olen vauhdikkaimmat kohdat kävellyt sukset kainalossa alas tai sivuttain tamppaamalla tullut rinnettä. Pehmeässä lumessa lasku rinkka selässä on parasta tehdä rinteen suuntaisesti ns. viistolaskuna, sillä sukellus lumeen tietää jäämistä rinkan alle ja voi olla, ettei pääse ennen juhannusta sieltä pois. Yleensä talvella vedän mieluimmin tavarani kuin kannan ja siksipä liikun ahkion kanssa.

Jos lasku on jyrkkä tai liikkuu kelkkaurassa metsäisillä rinteillä, missä jyrkkä mutka voi heittää pois kelkan jäljeltä, olen sitonut ahkion eteen karahkan, joka laahaa ahkion alla hilliten vauhdinhurmaa tehokkaasti. – Usein liiankin tehokkaasti, jotta jälkeenpäin on harmittanut liika varovaisuus.

Myöhään keväällä on jokien ja virtapaikkojen ylityksissä oltava varovainen, sillä lumisilta saattaa alla romahtaa ja silloin on uinti sukset jalassa edessä. Ellei haeskelusta huolimatta tunnu löytyvän turvallista ylityspaikkaa, voi varusteet jättää rannalle ja sitoa narun tai köydenpään rannan puihin ja käydä varovaisesti kokeilemassa hangen kestävyyttä.

Teltta on mielestäni hyvä olla talvivaelluksella mukana. Ellei kaivautuminen lumeen jostain syystä ole mahdollista tarjoaa teltta riittävän suojan rajuakin säätä vastaan. Käyttämäni tunneliteltta kestää tuulen suuntaisesti pystytettynä kovankin tuulen, mutta pystytys saisi olla helpompaa, sillä kaaritunnelit on tehty turhan ahtaiksi. Rukkaset kädessä tai kohmeisin sormin tunnelinpää ei tahdo aueta ja olen joutunut avittamaan puukon kärjellä ennen kuin kaarien sisäänpujotus on onnistunut. Sisäteltta täytyy ripustaa ulkotelttaan pikahakasin eivätkä nämä pienet hakaset tahdo pysyä kohmeisissä hyppysissä.

Mikäli teltan pystytyksessä on tullut kylmä olen avannut makuupussin ja ryöminyt sisälle pussiin. Keittimen sijoitan apsiidin alle ja näin on mukava sulatella lunta juoma- ja ruokavedeksi, olen myös ruokaillut kuten antiikin roomalaiset – puolittain makaavassa asennossa ollen suurimmaksi osaksi makuupussin sisässä.

Suksien ja siteiden kunto kannattaa tarkastaa ennen retkelle lähtöä, sillä erämaassa niiden korjaaminen ei ole helppoa. Nykyiset lasikuitusukset ovat lujia, mutta mikäli ne rikkoontuvat voi korjaaminen olla vaikeata ellei peräti mahdotonta. Pidän kuitenkin aina mukanani työkalupussia, jossa on: linjapihdit, erikokoisia nauloja ja ruuveja, rautalankaa, narua, eristysnauhaa, ilmastointiteippiä ja muutama sokka ahkion aisaa varten. Lisäksi taskussani on aina monitoimilinkkari sekä ahkion pohjalla pieni kirves ja saha. Tarvittaessa tilapäissuksen voi tehdä puusta veistämällä. Ellei puuta löydy on risuista mahdollista tehdä lumikengät.

Varasauvaa en pidä mukanani, sillä katkenneen sauvan voi korjata ahkion peiton pitemmille sivuille sijoitetuilla sähköasennusputkilla, joiden läpimitta on sellainen, että sauva mahtuu putken sisään.

Monen mielestä ruuan loppuminen on retkellä katastrofaalista, mutta mikäli oikein asennoituu tilanteeseen ei esim. viikon paasto ole mitenkään vaarallista. Ihminen voi olla ruuatta huomattavasti pitempäänkin. Jos ruoka uhkaa loppua täytyy syödä ruuat normaaliannoksina loppuun, eikä ruveta pienentämään määriä, ja valmistautua samalla alkavaan paastoon. Oikea henkinen asenne on tarpeen. On syytä nauttia nestettä, jota Lapista löytyy sekä liikkua rauhallisesti.

Ensiaputaidot eräretkellä: Yksinkulkijan on hyvä omata EA-taitoja, vaikka etupäässä hän joutuu hoitamaan omia pikku vaivojaan, kuten hiertymiä, palovammoja, paleltumia, venähdyksiä ja nyrjähdyksiä. Pääosin hän selviää terveellä talonpoikaisjärjellä aivan kuten kotioloissakin. Venähdykset ja nyrjähdykset sattuvat yleensä polven tai nilkan alueella. Hoitokeinoksi riittää ideaaliside. Lisäksi olen pitänyt mukanani liimasidettä, jolla saa jalan paketoitua tukevasti. Ongelmanani on ollut vasen polvi, mikä on herkästi venähtänyt uudelleen; jonkun kerran se on niksahtanut vaelluksen aikanakin. Venähdyksen jälkeen polvi turpoaa (luonnon oma suojakeino) ja kesävaelluksella alaspäinmeno on hankalahkoa. EA-harjoituksissa puhutaan kolmen koon menetelmästä, mutta olen havainnut sen soveltumattomaksi maastoon – ehkäpä se soveltuu paremmin sunnuntai-retkeilijöille.

Murtumat varsinkin alaraajoissa ovat vakavia niin liikuttaessa ryhmässä kuin yksinkin. Käden murtuma ei ole liikkumista estävä, sillä kävely onnistuu hyvin ja käypä hiihtäminenkin vielä päinsä. Mikäli kaikista varotoimista huolimatta jalka murtuu, on murtuma lastoitettava. Jos kykenee jotenkin liikkumaan on hakeuduttava paikkaan, josta voi saada avun: lähellä olevaan erämaapuhelimeen, taloon, maantielle tai paikalle, missä todennäköisesti liikkuu muitakin ihmisiä. Jos joutuu jäämään apua odottamaan, on päästävä aukeaan, näkyvään paikkaan. Havaitsemista edesauttaa värikkäät vaatteet, avaruushuopa (punainen), ahkion suojapeiton on syytä olla myös hyvin näkyvä, lisäksi tulet ja savu ovat näkyviä merkkejä.

Nykyään markkinoidaan kaikenlaisia Survival-välineitä: henkiinjäämispuukkoja sekä pakkauksia. Sisältönä niissä on siimaa, ongenkoukkuja, tulentekovälineitä ja jotain suuhunpantavaa. Ne ovat enemmän välinekikkailua kuin välttämättömyyksiä. En usko niiden käytännön hyötyyn, sillä jos joutuu jäämään johonkin paikkaan pitemmäksi aikaa ja ruoka loppuu, niin tuskinpa ansapyynti tai kalastus hengissä pitää. Ja mitä niihin muihin eri välineisiin tulee, pidän parempana: pari tikkuaskia eri paikkoihin sijoitettuna, kaasusytytintä, kompassin lisäksi varakompassia, alueen kartan lisäksi hyvänä lisänä on GT-kartta, joka on tarpeen mikäli on eksynyt pois kartalta tai tuuli on vienyt retkikartan mukanaan tunturiin, ja lisäksi minulla on EA-pakkauksessa filmipurkissa tulitikkuja ja raapaisupintaa hätävaralle. EA-tarvikkeet: rulla liimasidettä (Tensoplast), pari kolme rullaa ideaalisidettä sideharsoa, erikokoisia laastareita, särkylääkettä ja kuumelääkettä sekä aurinkovoidetta on syytä olla mukana.

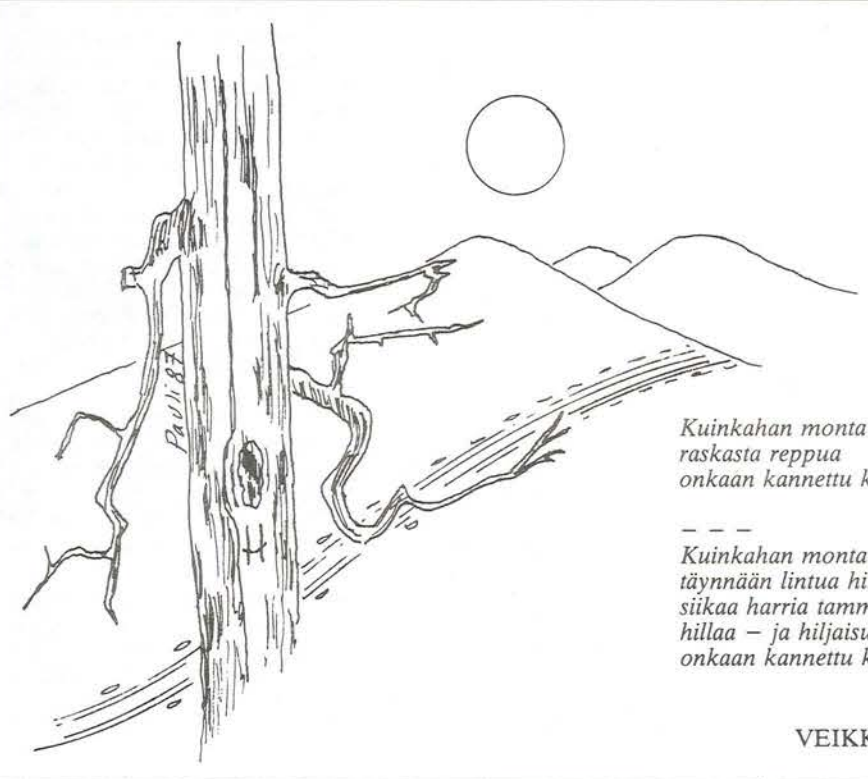
Olen lähtiessäni retkelle jättänyt kotiväelle summittaisen retkisuunnitelman sekä laatinut reitin siten, että matkalle osuu muutama erämaapuhelin ja laskenut milloin aikaisintaan – milloin viimeistään olen ottava yhteyttä kotiin. Mikäli määräaika ylittyy esim. parilla päivällä voi kotiväki ryhtyä kyselemään paikallisilta viranomaisilta, kuten rajavartiostolta, poliisilta ym. sääolosuhteista ja jos näyttää, ettei sää ole estänyt puhelimeen pääsyä, pyytää käynnistämään etsinnät.

Retkeilijä on viimekädessä aina kuitenkin vastuussa omasta turvallisuudestaan. Huolellisuus ja tarkkuus varsinkin suunnanotossa ja kartan luvussa on tarpeen. Terve harkinta on syytä säilyttää kaikissa tilanteissa. Retkeilijällä tulisi olla tietoa paikallisista olosuhteista ja eri menettelytavoista. Taitoa selviytyä ankarissakin luonnon olosuhteissa ja ennen kaikkea taito toimia oikein hätätilanteessa. Kokemus on paras opettaja, mutta kokemusta on parasta hankkia muiden seurassa, ennen kuin lähtee yksin liikkeelle.

Turvallisuus on asennekysymys; on asennoiduttava niin, että voi toimia, vaikka kaikki ei mene suunnitelmien mukaan. Esim. talvisella kämppävaelluksella, jolloin on tarkoitus tukeutua autiotupiin, tulisi varustuksen olla sellainen, että sillä pärjää luonnon olosuhteissa. Voi olla, ettei tupaa löydy pyryn tai sumun vuoksi ja keveissä varusteissa on silloin vitsit vähissä.

Vaikka yksinkulkija onkin turvattomampi kuin partnerin kanssa liikkuessa, mikäli jotain sattuu; en pidä sitä sen vaarallisempana kuin autolla ajoakaan, sillä kaverin antama turvallisuudentunne voi olla pettävää – kaksikin ihmistä voi menehtyä siinä kuin yksi.

Joskus vielä yksin tunturiin.

Kuinkahan monta
raskasta reppua
onkaan kannettu kairaan.

– – –

Kuinkahan monta kevyttä rinkkaa
täynnään lintua hirven lihaa
siikaa harria tammakoita
hillaa – ja hiljaisuutta
onkaan kannettu kairasta kotiin.

VEIKKO HAAKANA

Ovtsin PARAS-retki

Teksti: Pete
Kuvat: Ritvis

Lienee heti alkuun parasta todeta että tämä ovtsilaisten "paras" retki suuntautui Paras-tunturin maastoon, ja aika hyvä siitä retkestä kaiken kaikkiaan tuli.

Suunnitelmat olivat muhineet Anivuon Arvon päässä ja hän sai meidät muutkin innostumaan niin että osaanottajia kertyi peräti 23 henkeä. Vaelluksen toteutusajankohta oli 18.–30.7.-87. Ja erityiskohteena oli Norjan ja Ruotsin rajantuntuman suurtuntureiden kasvisto ja eläimistö.

Ensimmäinen kohde oli kuitenkin Susikyrö. Miten osuikin ilta niin satumaisen ihana ettei sitä tahtonut todeksi uskoa. Mutta niin vain oli että sauna lämpesi ja kaikki pulikoivat. Tämän Vuontisjärveltä vauhdinoton jälkeen alkoikin suunnistus Hetan kautta Kilpisjärveä kohti. Poikkesimme katsomassa Peeran majan autiota pihapiiriä mutta emme siellä vanhenneet. Emmekä Kilpisjärvelläkään sillä viimeiset ehättivät satamaan juuri ennen laivan lähtöä. Niin helposti ne painavatkin rinkat matkan aloittivat vaikka senkin seitsemän remmiä niissä natisi. Oikea oli laiva ja varsinkin sen ensimmäinen Perämies.

Kilpisjärvi meille parastaan pani, tyyntä ja lämmintä auringonkiloa tarjoili, mutta Koltaluoktasta alkoi hikipisaroiden nihkeä vaellus jokaisen otsalla ja poskipäissä niskasta puhumattakaan. Lieneekö muuta kuivaa kuin kulkijoiden ähellys.

Ei sitä mäkäräisten määrää kukaan laskenut – lieneekö itikoitakaan – mutta kun lompolo oikealta puolen tuli näkyviin, sukelsi koko tokka sinne. Tästä autuudesta jäi paitsi se Arvon poppoo, joka autolla ajeli Rognlin talon pihaan Paraksen takapuolelle. Ja tietenkin "Nahkasorkka-Uuvana", joka tietenkin varjeli nahkaansa.

Löytyi se Kolmenvaltakunnan pyykkikin jossa taas puhalsimme hetken, ja selvittyämme poroaidasta taapersimme eteenpäin Goldajavrin tasaiselle rannalle. Se oli kaikkien mielestä ihanteellinen asentopaikka ja kaukana siinteli lumilaikkuinen Paras.

Seuraavaksi päiväksi osui kesä ja kukkasia. Virkistäviä purojakin ylitimme eikä muista ihanuuksistakaan puutetta ollut. Lienee kesän myöhästyminen saanut esiin tämän täyden kukkaloiston. Oli kulleroita, lapinvuokkoja, lemmikkejä, kurjenpolvia, ruohokannukoita, rikkoja ja uuvanoita. Ja taas purojen pulinaa ja uimisen roisketta.

Paras lähestyi, taikka me sitä, mutta hitaasti, perin hitaasti. Ja tuli taas telttakylän pystyynpanon aika, mutta kaukana oli vielä Paras eikä Arvon leiriä näkynyt – sen totesimme iltalenkillä.

Aamulla oli taivas pilvessä jota illan jalaspilvet jo enteilivät. Päätimme pitää leirin paikoillaan ja lähteä kiipeämään Parakselle ja toista telttakuntaa tapaamaan. Kivinen oli matka ja rinteille alkoi jo riputella vettä kun toisen telttakunnan tapasimme. Siitäpä vaan osa kiipesi korkeuksiin nenä maassa ja kukkiin kompastellen. Vahvat olivatkin ylhäällä lumet ja puuskainen tuuli ja sakeat usvapilvet pitivät mielet tuoreina. Sen verran aukkoja taivaalle repesi että mahtava Stordalen näkyi. Ja kun vielä aurinkokin sinne pilkisti olimme otetut. Musta ja jyrkkä on se Paraksen pohjoisseinämä, mutta ne oudot kukat vaan kukkivat kilpaa lumilaikkujen välissä. Yksi oli tunturiunikko, ne muut jääleinikkejä, lapinvuokkoja, tunturikohokkeja ja sieliköitä ja muita kirjoista tunnistettavia.

Oli alhaalla Arvon leiri – kolme telttakuntaa – ja lämmintä teetä.

Siitä suuresta yhteisleiristä ei tullut mitään, sillä seuraavana päivänä sumu peitti maan ja vähän muutakin, ja jostain ylhäältä oli riputellut luntakin tunturien rinteille. Osa väestä jäi kotimieheksi, osa tallusteli Gappohyttania, norjalaista tunturitupaa kohti. Tapasimme siellä kaksi Rovaniemen miestä ja pääsimme kurkistamaan luxusluokan majaan. Pihapiirin muodosti kolme, vaijereilla tukevasti kallioon kiinnitettyä rakennusta, joiden vuokra oli varsin kohtuullinen, etenkin matkailuliiton jäsenille.

Ja sisustus puhdasta puuta ja pehmeitä tuoleja, ja vuodevaatteet ja astiastot totilaseja myöten. Niinpä niin. Kelpaa siellä nokkansa niistää ja piponsa kuivata.

Vaelsimme sieltä Njärrejauren rantaan, missä taajoi suuri porotokka. Ja ne kasvit kiinnostivat yhä edelleen ja ne veden kasaamat jyrsijäin jäännökset ym. epäoleelliset seikat. Se siellä jossain aurinkokin meitä armahti ja niin lähdimme nousemaan Sikkanin etuvartiotunturiin. Tarpeetonta sanoa – kivi kiveltä ne toiset.

Ylhäällä tuuli rajusti. Aikoi riistää rätit kainalosta, ellei hanttiin pannut. Mutta kun sateenkaari kirjoi alhaalla olevan laakson, sanoivat kaikki, että ah ja voi. Näin oli mieli.

Ja se alastulo. Takapuolella laskettiin lumirinnettä kohti sinirikkoja, kohti kukkien koristamaa rantapenkkaa, jonka alla kohtisi ihka kirkas puro. Olipa nähty poron paparoita siellä ylempänä, joten emme tästä juoneet.

Vaan mistä ne kaikki kehumiset keksii kun tulee eteen net unelmien laaksot, tulee leirikeitaat ja sopimattomat ajatukset. Ja Signal- tai Parasdalen, upottavat laaksot, kukkarinne toisensa jälkeen.

Kaunista, sanoivat naiset haikeasti. Eikä siihen ollut mitään lisättävää.

Arvo-isäntä oli paikallaan leirissä, muut olivat karanneet Lakkoa valloittamaan. Eihän sitä hyvää pitkään kestänyt, yltyvä tuuli toi mukanaan sateen joka yöllä runnoi maamerkkimme, Saaran kirkkaankeltaisen "tiipiin" maan tasalle. Mutta eihän se Saaraa lannistanut, hän kömpi raunioista ja kyhäsi uuden tuulensuojan, tosin puolta matalamman.

Aamulla haisteltiin ilmoja ja tutkittiin tuulen suuntaa. Eipä auttanut muu kuin alamaat, siispä kohti Stordalselvaa. Melkoinen retkihän siitä sukeutui. Oli valtavat louhikot ja upeat koskien kuohut, eikä taivaskaan huonommaksi jäänyt vaan kaatoi vettä niskaan tasaisesti. Osui eteen yksi sateensuojaa antava luola, saatiin tuletkin joistakin varvuntapaisista ja ruokaakin joistakin repuntapaisista.

Siinä sitä laaksoa ihailtiin ja kallioita kauhisteltiin. Mutta kosteina vaan pysyivät ne kamppeet. Ja olihan uusia kukkalajeja: raate, lääte, korte ja moite, ja kultarikkomattoja.

Alkoi se paluumatka louhikoissa metri metriltä ylöspäin, puissa ja pensaissa roikkuen ja miten lie. Mutta sen verran oli apinan vikaa että kaikki leiriin palasimme sitä kuivaa kohtaa etsimään, sillä niin on kirjoitettu: Mikä kesällä kastuu se talvella jäätyy...

Jäinen järvi ylhäällä tunturissa. Rannalla Irma, Tuomas, Sirkka ja Saara.

Leirimme putouksen partaalla

Seuraava aamu oli kuiva ja tyly. Piti kokonaan liikkeelle lähtemän. Osa valitsi Kilpisjärven suunnan, osa lännen ja loput Njärretjattsan komean putouksen. Sinne perustimme leirin kun iltakin oli upea ja lämmin ja kaikenmaailman heinät heiluivat ympärillä. Kiirunalla oli poikue, kymmenkunta kellanruskean ja mustan vipelöimää kerää. Pieniä olivat, ylen pieniä, riekon pentuihin verrattuna. Vaan mistäpä se meille ihasteltaviksi siihen isommat olisi saanut. Niin kyllä niitä muitakin lintuja oli. Oli piekana ja kaakana ja kapustarinta. Tunturikihukin lenteli ja karjui. Pikkulinnuista en oikein tiedä, pieniä kun ovat.

Tuli aamu ja sen mukana sumu, joka roikkui Pältsan rinteillä kuin märkä lakana. Mutta me uskoimme ja toivoimme sen nousevan ylös kuten mekin – ja niin tapahtuikin. Oli kovin rakkaisia rinteitä ja tietenkin niitä kukkia. Laestadiuksen vaalean keltaisia ja niitä muita tunturiunikoita, joita kuvaten ja ihaillen se matka joutui.

Entäpä se porotokka, joka poikki lumipälvien alas laaksoon taivalsi. Satoja oli ainaskin viisi tai kuusi. Näky oli kuin Serengetin tasangolta jollei ois ollut sitä lunta.

Pätsan huippu on 1444. Siis tasan taivaan ja maan puoliväli, ja voitte arvata että sieltä näki. Loppupäivä oli kuin unelmaa, niin kuulin sanottavan, mutta väristä en tiedä.

Aurinkoinen oli seuraava aamu kun jätimme putouksen kohinan ja nousimme korkeuspiste 1062 kohdalta Pältsan yli ja sieltä alas Måskokaisen laaksoon. Kaikki kauneuspisteet näille näkymille ja katkeron pienille tähdille, joiden sini oli enempi kuin taivaan. Se jäinen pikkujärvi on siellä rajalla jossakin.

Moneen varpuun se saapas sinä päivänä takertui, mutta illalla oli teltat pystyssä Pältsanjohkalla, sillanpielessä, jossa muitakin kulkijoita tavattiin. Mitä lie, kun eivät suomea puhuneet?

Pältsastuganin "mökkiukko" oli kohtelias ja ystävällinen. Hyvillä mielin se matka alkoi, karu, kaunis ja hikinen ylämaa. Ja piti aurinko lämmöstä huolen niin ettei vilusta pelkoakaan.

Kuokimajärven tuvalle tulimme ja siinä pihapiirissä vietimme viimeisen yön. Urho Wiik ja muut poroaidan rakentajat antoivat saunankin lämmittää. (Turpa kii, tää on salaisuus.) Oli pieni sauna, mutta uusi ja hyvä.

Maastotaival Mallan luonnonpuiston läpi, niille harvoille joilla vielä oli evät, päätti tämän retken ihannesäässä.

Kilpisjärvellä vetäytyi taivas pilveen ja tuuli puhkui pohjoisesta. Se olikin sitten vettä, mitä tuli. Karesuvannossa ja sitten Hetassa oli sähkökatkos ja kamalaa oli myrsky vielä Susikyrössäkin. Mutta Susikyrö otti vastaan vaeltajat – ja etenkin sen sauna. Oli siellä tuttujakin: Login Kale ja Marjatta (jotka olimme melkein kohdanneet jo tunturissa.) Jo vain juttu luisti ja letut paistuivat.

Sään aiheuttamista ohjelmanmuutoksista huolimatta onnistui retki yli odotusten. Ja tunturikasveja yli sata – erilaista sekä tavaraakin riittävästi.

Vain arnikki ja alppiruusuko nyt näkemättä jäivät?

Näinkö niitä "lapinhulluja" tehdään? Mene ja tiedä!

Tämän retken asiallinen ja tieteellinen selostus tehtäneen myöhemmin. Osaanottajista raportti erikseen ikään, sukupuoleen ja palkkaluokkaan katsomatta. Pojille (= meidän neljä nuorimmaista kaveria, ikä 10–12) erityinen kiitos – muille se tavallinen.

Tunturiladun 13 talvipäivät ja tunturikerho Login 10-vuotisjuhlat

pidetään 12–14.2.88 Mynämäen Koerasaaren kämpällä n. 45 km. Turusta. Käytössä on Koerasaaren metsäkämppä jossa on mahdollisuus lämpimään sisämajoitukseen. Osallistumismaksu 25 mk. suoritetaan ilmoittautumisen yhteydessä paikan päällä. Ennakkoilmoittautuminen 1.2.88 mennessä puh. Joije Jukala 921–354 646 ja Kalevi Kanerva puh. 921–321571 ilt. tai kirjeellä Tunturikerho Logi PL 603 20101 Turku.
Ilmoittautuessa tulee mainita:
- osallistuuko vaelluskilpailuun,
- haluaako kämppämajoituksen
- haluaako Login kaminatelttamajoitukseen
- haluaako Login järjestävän kuljetuksen kämpällle Turusta (pe ilta tai la aamu)

Ilmoittautuneille lähetetään talvipäivien ohjelma ja ajo-ohje helmikuun alussa.

TERVETULOA! Tunturikerho LOGI

Tunturikasvit tutuiksi

Kauan odotettu Tunturikasvit -kirja ilmestyi jo viime vuonna suomenkielisenä, mutta sen esittely kannattaa tehdä myös myöhässä. Kirja on julkaistu alkuperäisenä Ruotsissa nimellä "Fjällflora". Se on kätevän kokoinen, joten sen voi aina ottaa mukaansa tunturivaelluksille, suuntautuupa vaellus sitten Suomen, Ruotsin tai Norjan Tuntureille.

Kirjan alussa on lyhyt selostus kasvien määrityksestä ja tunturien kasvillisuusvyöhykkeistä. Suomen tuntureilla on pääasiassa tunturikoivikkoa sekä ala- ja keskipaljakkaa. Yläpaljakkaa löytyy ainoastaan Haltin maastosta. Alkuun kuuluu myös kartta Pohjois-Lapin kasvillisuusvyöhykkeistä.

Kirjassa esitellään 214 tunturikasvia, joista suurin osa värivalokuvina ja osa piirroksina. Kaikki kuvat ovat hyviä. Yleensä kullekin lajille on varattu yksi sivu, puolet kuvalle ja puolet tekstille. Esiteltävien kasvien joukossa on myös niitä tunturikasveja, joita ei tavata Suomessa, mutta joihin voi törmätä esimerkiksi Norjan tai Ruotsin tuntureilla.

Kustakin kasvista kerrotaan yleistuntomerkit, levinneisyys ja erikoistietona, kuinka korkealla kutakin kasvia tavataan. Esimerkiksi vaivaiskoivun korkeusraja on noin 1500 metriä. Puolukka pärjää vielä 1800 metrissä asti ja karaistuneimpana jääleinikki 2370 metrissä asti.

Tämä kirja kuuluu jokaisen tunturiretkeilijän peruskirjastoon. Kun esim. sammalista, linnuista ja kivistä saataisiin vastaavan tasoiset oppaat, oppisi jokainen tunturilatulainen varmasti paremmin lukemaan tunturien luontokirjaa.

Antti Karlin

OOLANNINHIIHTO

Jäähiihto Kustavista Maarianhaminaan 11.3.–15.3.1988 Login järjestämänä. Yhteyshenkilöt: Pekka Kallio p. 921–512400 päiv. ja Kalevi Kanerva p. 291–321571 ilt. Kuljetus Turusta Kustaviin perjantai-iltana junien saavuttua (Tampereelta klo 20.52, Helsingistä klo 21.30)

Matkan voi tehdä myös 2 päiväisenä, jolloin lähtö ja paluu Kustavista.

Lähde Lappiin

Tunturikerho KOLBMA järjestää hiihtoviikon SUSIKIISALLA 23.–30.4.1988.

Linja-autokuljetus: Lähtö Tampereen linja-autoasemalta perjantaina 22.4.1988 klo 19.00, paluu Tampereelle 1.5.1988 aamulla.

Omille vaelluksille menijät mahtuvat myös matkalle mukaan.

HUOM.

Mahdollisuus kahden viikon vaellukseen. Login mukana pääsee Kiisalle viikkoa aikaisemmin.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset:
Jorma Laine puh. 931–462 960
Tervetuloa KOLBMAN mukana Lappiin.

Syyskokoustietoja

Tunturilatu ry:n syyskokouksessa Ylöjärvellä 10.10.87 saatiin kirjata osanottajaennätys. Parisataa tunturilatulaista eri puolilta Suomea oli kokoontunut päättämään yhdistyksen toiminnan kannalta erittäin merkittävistä asioista.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Väinö Martikainen Kolbmasta ja sihteerinä Anja Pajunen Kuoktesta.

TL:n puheenjohtajana jatkaa Yrjö Suuniittu Tampereelta. Johtokuntaan valittiin Vappu Hietala, Raimo Niklander, Arvo Anivuo ja Kalevi Kanerva. Lisäksi johtokuntaan kuuluvat: Pekka Huttunen, Uolevi Mättö, Eero Niinikoski ja Jorma Vuorela.

Jäsenmaksut säilyivät ennallaan, samoin kämppäavaimen hinta.

Likimain yksimielisellä kädennostoäänestyksellä päätettiin luopua Enontekiöllä sijaitsevan Peeran Majan hankinnasta.

Eräretkeily toimintaa tullaan kehittämään voimakkaasti lähitulevaisuudessa. Talvipäiviä vietetään helmikuussa Mynämäellä Login isännyydessä.

Ykin sillan kunnostaminen ja muitakin talkoita on ensi kesän ohjelmassa.

Yksi merkille pantava kehitys tunturilatulaisissa on tapahtunut. He ovat oppineet puhumaan, ottamaan kantaa asioihin. Olikohan kaiken takana Peera? Kiva näin.

Kiljuhanhet hävinneet, mutta tunturipöllöissä löytyy

Viime kesänä on jälleen etsitty kiljuhanhia eri puolilta Lappia. Ainoana valopilkkuna on kesäkuun alussa tehty havainto muuttavasta kiljukkaasta sekä tietoon tullut havainto viime vuodelta. Kiljuhanhi kuuluu maamme uhanalaisimpiin lintulajeihin ja sen pelastaminen on Maailman Luonnon Säätiön Suomen rahaston kiljuhanhityöryhmän tehtäviin.

Kiljuhanhi on aikaisemmin pesinyt Tunturi-Lapissa melko tavallisena lajina, mutta 1960-luvulla se alkoi vähentyä. Viimeinen varma pesintähavainto on vuodelta 1978 ja Norjan puoleltakin tunnetaan Kilpisjärvi-Skibotn -tien itäpuolelta vain kolme havaintoa 1980-luvulta. Onneksi lajia vielä tavataan muuttoaikana Suomessa mm. Liminganlahdella.

Kiljuhanhea on ryhdytty tarhaamaan Hailuodossa ja ajatuksena on istuttaa muutaman vuoden kuluttua ensimmäiset kiljuhanhet Lappiin vanhoille pesimäpaikoille. Tänä syksynä Hailuotoon tuodaan 11 kiljuhanhen poikasta Ruotsista. Hailuodossa on jo parisenkymmentä kiljuhanhea.

Viime kesänä törmäsivät muutamat onnelliset tunturivaeltajat valkoisiin pöllöihin Utsjoella. Paikka olkoon salaisuus. Kyseessä oli mystinen tunturipöllön pesintä. Viimeksi tunturipöllöt pesivät Käsivarressa vuonna 1974 ja viime kesänä parisenkymmentä paria yritti pesintää, mutta tiettävästi ainoastaan kaksi poikasta rengastettiin.

Tunturipöllö on nimensä mukaisesti tunturilintu, joka pesii pohjoisella pallonpuoliskolla tundra-alueilla. Se tunnetaan siitä, että se ei ole pesäpaikkauskollinen, vaan voi tänä vuonna pesiä Suomessa ja ensi vuonna vaikkapa Novaja Zemljalla. Onkin mielenkiintoista tietää, onko joku nähnyt viime kesänä tunturipöllöjä Lapissa. Ja onko jollakin yhdistyksemme jäsenellä tietoja tai havaintoja kiljuhanhista. Allekirjoittanut on kiinnostunut ja kiitollinen kaikista näitä lintuja koskevista havainnoista. Pistäkää tiedot postiin allekirjoittaneelle os. Kalevantie 15 A 22, 23500 Uusikaupunki tai puh. 922–24040.

Antti Karlin

TOIMINTAMUISTIO

Tunturiladun talvipäivät 12.–14.2. Mynämäellä, Koerasaaren kämpällä. Yhteyshenkilöt: Joije Jukala p. 921–354646 ja Kalevi Kanerva 921–321571 ilt.
Tunturiladun osuus "Suomi Hiihtää" tempauksessa reitillä Nuorgam – Kiilopää 29.2.–13.3. Yhteyshenkilö Yrjö Suuniittu p. 931–555513.
Jäähiihto Kustavista Maarianhaminaan 11.–15.3. Yhteyshenkilöt: Pekka Kallio p. 921–512400 päiv. ja Kalevi Kanerva p. 921–321571 ilt.
Susiviikko Susikyrössä 9.–16.4. Yhteyshenkilö Pekka Huttunen Joukontie 27, 76150 Pieksämäki p. 958–11247.
Login kerhoviikko Susi-Kiisalla 16.–23.4. Yhteyshenkilö Kalevi Kanerva p. 921–321571 ilt.
Kolbman kerhoviikko Susi-Kiisalla 23.–30.4. Yhteyshenkilö Jorma Laine p. 931–462960
Kumpen kerhoviikko Susikyrössä 1.–7.5.
Tunturiladun kevätkokous ja kuvailta 14.5. klo 13.00 Helsingissä Töölönkatu 8.
Luontoretki Kustavin saaristoon 21.5. Yhteyshenkilö Antti Karlin p. 922–24040.
Retki Ulkotammioon 3.–5.6. Kuovzan järjestämänä.
Lapin linnut-kurssi 4.–11.6. Utsjoen Karigasniemellä. Yhteyshenkilö Antti Karlin p. 922–24040.
Ykin sillan korjaustalkoot 23.–31.7. Yhteyshenkilö Pekka Huttunen p. 958–11247.
Kunnostustalkoot Susi-Kiisalla 1.–3.8. ja Susi-Kyrössä 4.–7.8. Yhteyshenkilö Pekka Huttunen p. 958–11247.
Heinätalkoot Nuvvuksessa 1.–3.8.
Kerhopalaveri 12.–14.8. Kangaslammilla.
Erävaelluksen SM-kilpailut 15.–18.8. Kiilopään Tunturikeskuksessa.
Tunturiladun eläkeläisviikko Susi-Kyrössä 3.–10.9. Kuorten järjestämänä. Yhteyshenkilö Anja Pajunen p. 914–28901 ilt.
Tunturiladun syyskokous ja susiaiset 7.–9.10, Mynämäellä Login järjestämänä.

SILTATALKOOT

Ivalonjoen Ykin sillan kunnostustalkoot pidetään 23–31.7.88 välisenä aikana. Talkoolaisten muonituksen järjestämistä varten osanotosta on ilmoitettava Pekka Huttuselle Joukontie 27, 76150 Pieksämäki puh. 958–11247.

Tiedoksi jäsenistölle

Susiaisfilmi v. 1972 on jäsenten käytettävissä ja sitä voi tiedustella kuva-arkistonhoitaja Pauli Hakuliselta p.k. 90–140995.

Kaikkihan toki tiedämme miten mainio lehti TUNTURILATU-lehti on. Myös sen seikan että lehden levikki on uskomattoman laaja.

Maailma on pienentynyt. Latulaiset retkeilevät sankoin joukoin maailman retkipoluilla. Takavuosina kuultiin että lehtemme levikki ulottui Klondyken kultamaille Alaskan ja Kanadan rajoille. Tosin yksittäisenä lehtenä, mutta kuitenkin...

...Kuluvan vuoden keväällä kuultiin kummia. Baarimikko Buharan kaupungin hienoimmassa ravintelissa oli muina miehinä selaillut lehtemme kevätnumeroa???

Ja Buhara on sentään Keski-Aasiassa? Jo on aikoihin eletty.

Toimitus

JÄSENASIAA

Marras-joulukuun vaihteessa jäsenille tipahtaa postiluukuista jäsenmaksulaput.
Eräpäivään mennessä maksaneiden kesken arvotaan Jänkä-Luxus rinkka.
Lukemattomalta joukolta jäseniämme puuttuu syntymäaika rekisteristä, merkitkää se jäsenmaksukortin kulmaan.

KIITOS

Aineisto seuraavaan Tunturilatu-lehteen tulee olla perillä 15.3.1988 os. Uolevi Mättö Erkylänk. 21, 05820 Hyvinkää, p. 914–28901 ilt.